

# POHJOIS-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVAN UUDISTAMINEN

## 2. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUS

### MUISTUTUKSET

Kaavaehdotus nähtävillä 5.9. – 4.10.2016

Yhteenveto ja vastineet

Käsittely: Maakuntahallitus 14.11.2016

Täydennetty 22.11.2016

# Sisällys

<b>SAATE</b> .....	<b>3</b>
<b>OSALLISTEN MUISTUTUKSET</b> .....	<b>4</b>
Fingrid.....	4
Haapajärven moottorikerho ry.....	4
Muistuttajat A .....	5
Kalajoen kaupunki .....	5
Kantokylän yhteisen kalaveden osakaskunta, Kuusamo .....	9
Muistuttaja B.....	10
Muistuttaja C.....	10
Muistuttajat D .....	11
Muistuttajat E.....	12
Lumijoen Varjakan kyläyhdistys ja Lumijokiseura ry .....	12
Muistuttajat F.....	18
Metsänhoitoyhdistys Kuusamo ry .....	18
Muistuttajat G .....	19
Museovirasto.....	20
Nivalan kaupunki .....	21
Oulun ensi- ja turvakoti ry .....	22
Oulun kaupunki .....	24
Paliskuntain yhdistys .....	26
Paliskuntain yhdistyksen täydennys .....	27
Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti .....	28
Pohjois-Pohjanmaan museo .....	29
Raahen kaupunki .....	30
Raahen Vesi Oy.....	30
Muistuttaja H.....	31
Muistuttaja I .....	32
Muistuttajat J .....	32
Sossoniemen kylän maanomistajat, Kuusamo .....	32
Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry .....	33
Törmäsen seudun maamiesseura ry.....	35

# SAATE

Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotus ollut julkisesti nähtävillä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 12 § mukaisesti 5.9.-4.10.2016. Muistutuksia jätettiin yhteensä 28, joista kunnilta ja viranomaisilta 10, yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä 18. Joiltakin viranomaisilta tulleet lausunnot on myös käsitelty muistutuksina.

Saadut muistutukset on koottu tähän raporttiin kokonaisuudessaan. Kuhunkin muutosesitykseen tai huomautukseen on laadittu vastine. *Vastineraportin verkkoversiosta on poistettu henkilötietolain (523/1999) perusteella muistuttajina olevien yksityisten henkilöiden nimet.*

Muistutusten, täydentävien selvitysten ja neuvottelujen perusteella vastineissa esitetään kaavaehdotukseen seuraavia tarkistuksia:

- Valtakunnallisen maisema-alueen suunnittelumääräykseen palautetaan lause: ”Erityisesti Limingan lakeuden ja Muhoksen peltoalueiden tärkeät linnuston kerääntymisalueet tulee turvata.”
- Valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä koskevaan kaavamääräykseen lisätään informatiiviset lauseet ”Osa kohteista ei näy kaavakartalla. Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja –kohteet (RKY 2009) on lueteltu kuntakohtaisesti liitteissä 4 ja 5”.
- Alue *Pohjankylän raitti* (Kalajoki) poistetaan kaavakartalta ja Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta (liite 4), luetteloon lisätään kohde *Pohjankylän raitin 1950-luvun asuin- ja liikerakennukset*.
- Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta (liite 4) poistetaan *Hiekkasärkkien portti- ja inforakennus* (Kalajoki) ja *Seuratupa* (Kalajoki), *Lastensairaala* (Nivala) ja *Honganpalon vesitornit* (Raahe).
- Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon (liite 4) lisätään *Temmeksen entinen terveystalo* (Tyrvävä) sekä kuusi vanhaa poroerotuspaikkaa: *Heinäsuu* (Taivalkoski), *Huovinen*

(Taivalkoski), *Jurmunperä* (Taivalkoski), *Isokangas* (Kuusamo), *Isokangas* (Oulu) ja *Konikaisto* (Oulu).

- Teerikankaan (Muhos-Utajärvi) uuden ampumaradan merkintä poistetaan.
- Puolustusvoimien alueiden ja ampumaratojen suunnittelumääräyksiä täydennetään
- Moottorikelkkauran linjaus Haapavedellä tarkistetaan.
- Kaavaselistukseen ja liiteaineistoon tehdään tarkistuksia ja täydennyksiä.

Esitettävät muutokset eivät ole niin olennaisia, että maakuntakaavaehdotusta olisi tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Vastineet ja tarkistettu kaavaehdotus esitetään maakuntahallituksen ja edelleen maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi.

## Täydennys:

Maakuntahallituksen päätöksen (14.11.2016) perusteella maakuntavaltuustolle esitettävään kaavaehdotukseen on tehty edellä mainittujen lisäksi seuraavat muutokset:

- Maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön merkinnän suunnittelumääräystä on tarkistettu.
- Kalajoen maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön alueista ja kohteista on poistettu *Tuorila-Lahdensuu, Tahkokorvat, Pohjankylän raitin 1950-luvun asuin- ja liikerakennukset, Vuorenkallion koulu, Kalajoen 1950-luvun sairaala ja Raution koulu*.
- Oulun maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön alueista ja kohteista on poistettu *Puolivälinkankaan asuntosolut, Lintula, Etu-Nokela, Kaupunginvarikko, Pohjois-Suomen teollisuusopisto, Nokelan myymälä ja Ensi- ja turvakoti*.

## OSALLISTEN MUISTUTUKSET

Muistutus

Vastine

<p><b>Fingrid</b> Kiitämme lausuntopyynnöstänne. Fingrid Oyj:llä ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.</p>	<p>-</p>
<p><b>Haapajärven moottorikerho ry</b> Haluamme Haapajärven Kauniskankaalla sijaitsevan moottoriurheilualan merkittäväksi maakuntakaavaan seudulliseksi moottoriurheilukeskukseksi em-1 merkinnällä.</p> <p>Mielestämme Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa tulee olla merkittynä myös moottoriurheiluun osoitetut keskukset. Merkintä kaavassa on tärkeä keskuksen kehittämisen kannalta, sillä se vaikuttaa mm. EU -rahoituksen myöntämiseen. Kun keskus on merkitty kaavaan, tukea voi hakea alueen kehittämiseen. Ympäröivien maakuntien kaavoissa on merkinnät moottoriurheiluun tarkoitetuista alueista, joten Pohjois-Pohjanmaa ei voi olla tässä poikkeus.</p> <p>Haapajärven Moottorikerho ry. on perustettu vuonna 1957 ja yhdistyksen toiminta on vakiintunut. Moottoriurheilualan osoite on Kauniskankaantie 63, 85800 Haapajärvi, ja yhdistyksellä on vuokrasopimus alueesta alueen omistajan, Haapajärven kaupungin, kanssa. Moottoriurheiluala on ollut käytössä yli kaksikymmentä vuotta ja se on keskittynyt pääasiassa moottoripyöräurheiluun ja moottorikelkkailuun.</p> <p>Haapajärven Moottorikerho ry. on alueen kunnossapitäjä ja kehittäjä. Alueemme ei sijaitse merkittävällä pohjavesialueella ja alueelle on ympäristölupa.</p> <p><b>Speedway</b> Kauniskankaan moottoriurheilualueella on vuonna 1995 valmistunut speedway-rata, sekä myöhemmin valmistunut minispeedwayrata. Radat ovat maailman pohjoisimmat, joissa järjestetään kilpailuja. Lähimmät speedway-radat ovat Seinäjoella, Kauhajoella ja Varkaudessa. Paikallisten harrastajien lisäksi ajajia käy Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalta sekä Ylä-Savosta.</p> <p>Speedway radan yhteydessä on varikkoalue katetuin varikkopilttuin, katsomo ja tuomaritornirakennus, jossa on myös kioski ja varastotilaa. Alueella on paikoitustilaa n. 300 henkilöautolle.</p> <p><b>Motocross</b> Kauniskankaan moottoriurheilualueella sijaitsee Kalajokilaakson ainoat täysmittainen motocross-rata sekä minicross-rata. Ratoja on viime vuosina kunnostettu monilla talkootyötunneilla. Harrastajia radalla käy omien harrastajien lisäksi koko Kalajokilaakson alueelta sekä Ylä-Savosta.</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa ei esitetä moottoriurheiluratoja. Niiden sijoittumista ja toimintaa säädellään kuntien kaavoituksella ja ympäristölupamenettelyllä. Seudullisena moottoriurheilu- ja monitoimikeskuksena on esitetty vain OuluZone, johon sisältyy muitakin toimintoja ja on merkittävien ympäristövaikutustensa vuoksi käynyt YVA-menettelyn.</p> <p>Haapajärven Kauniskankaan alueelle ei kohdistu maakuntakaavan merkintöjä, jotka olisivat ristiriidassa moottoriradan toiminnan kanssa.</p> <p>Ei muutosta kaavaehdotukseen.</p>

<p><b>Moottorikelkkailu</b> Kauniskankaan moottoriurheilualue sijaitsee alueellisen moottorikelkkareitistön varrella. Itse alueella on moottorikelkka-sprint-rata sekä valaistu kelkkacross-rata. Haapajärven Moottorikerho ry. on Haapajärven alueen moottorikelkkareitistön kunnossapitäjä ja kehittäjä.</p> <p><b>Toimintasuunnitelma</b> Yhdistys on suunnitellut moottoriurheilualueelle konesuoja/huoltotilan rakentamista, jonka rahoittamiseen on tarkoitus hakea Leader-tukea.</p>	
<p><b>Muistuttajat A</b></p> <p>Tyytymättöminä 2. vaiheen maakuntakaavaehdotukseen Utajärven kunnassa sijaitsevan ornistamamme Teerikangas RN 34:57 tilan osalta. Vaadimme ehdotetun ampumaratavaruksen (kortti 43) poistamista ehdotuksesta.</p> <p>Perusteluina esitämme mm seuraavaa: Olemme jo aiemmin joutuneet luovuttamaan tilastarntne yhteiskunnalle 400 KVA linjan rakentamiseen tilarnrne maata.</p> <p>Tilastamme huomattava osa on louheenottokelpoista, joten louheenotto voi kestää 40–50 vuotta. Louheenotosta ontehty 22 vuotta kestävä vuokrasopimus maarakennusliikkeen kanssa.</p> <p>Maantien toisella puolella ja Oulujoen takana on suuret valtiomaa alueet, joista varmaan löytyisi ko. Ampumaradalle kelvollinen paikka, eikä tarvitsisi yksityisten maan omistajien maita rasittaa.</p> <p>Ajauksena on hyödyntää kohdetta louheenoton jälkeen (n. 4 metriä pohjavesipinnan alle), joko kalankavattomana tai maauiimalana.</p>	<p>Merkintä poistetaan. Uutta korvaavaa ratkaisua ei ole mahdollista muodostaa 2. vaihemaakuntakaavan aikataulussa, sillä Oulujokilaakson ampumaratakysymys vaatii Muhoksen, Utajärven sekä Vaalan ammutatarpeiden sekä nykyisten ratojen nykytilanteiden huomioon ottamisen ja uusien ratavaihtoehtojen vertailun. Kaikkiin mainittuihin nykyisiin ratapaikkoihin liittyy ympäristöllisiä ongelmia, mutta niillä pystytään ammuntaa kuitenkin jatkamaan toistaiseksi. Oulujokilaakson ampumaratasuunnittelu siirretään myöhemmäksi ja pyritään tekemään Muhosta, Utajärveä ja Vaalaa koskevana.</p>
<p><b>Kalajoen kaupunki</b> <b>ARVOKKAAT MAISEMA-ALUEET</b> Rahjan saaristomaisemat ja Kalajoen Hiekkasärkät -alueen merkintä maakuntakaavassa maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi, jota on ehdotettu valtakunnallisesti arvokkaaksi, tulee poistaa ja pitäytyä nykyisen voimassa olevan maakuntakaavan merkinnässä.</p> <p>Perustelut: Kalajoen kaupunki ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat molemmat lausunnoissaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnista esittäneet, että Rahjan saaristomaisemat ja Kalajoen Hiekkasärkät -aluetta ei arvoteta valtakunnallisesti arvokkaaksi, perusteena rajoitukset matkailualueen kehittämiselle. Alueeseen sisältyy mm. Kalajoen satama ja teollisuusalueita. Alue on kuitenkin edelleen esitetty vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi, jota on ehdotettu valtakunnallisesti arvokkaaksi. Alue tulee poistaa ehdotuksesta,</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa Rahjan saaristomaisemat ja Kalajoen Hiekkasärkät on maakunnallisesti arvokas maisema-alue, jota on ehdotettu valtakunnallisesti arvokkaaksi. Lisämerkintä on informatiivinen, ja näitä alueita koskevat samat suunnittelumääräykset kuin maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista päättävät maakuntien liitot, perustuen inventoinneissa tunnistettuihin arvoihin. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi vahvistetaan valtioneuvoston periaatepäätöksellä.</p>

koska sekä Kalajoen kaupunki että Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat sen muuttamista valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi vastaan. Kalajoen kaupungin näkemyksen mukaan maakuntakaavamerkintöjä ei muutoinkaan voi hyväksyä pelkän esityksen mukaisesti, vaan maisema- aluemerkinän tulee säilyttää nykyisellään, kunnes päätös valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnista on lainvoimainen.

### **RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ**

Kalajoen kaupunki on 2. maakuntakaavan valmistelun eri vaiheissa ottanut kantaa vaihekaavan selvityksiin kuuluvaan rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventointiin. Ehdotusvaihetta valmisteltaessa Kalajoen kaupungin perusteltuja esityksiä ei ole otettu huomioon.

Lausuntokierroksen palauteraportissa vastineessa todetaan, että maakuntakaavassa ei ole suojelumääräystä, vaan suunnittelumääräys, joka edellyttää varmistamaan kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilyminen nimenomaan alueiden käytön suunnittelussa. Maakuntakaavoituksen tarkoituksena onkin varmistaa, että säilyttämisen mahdollisuutta punnitaan erityisen huolellisesti.

Kalajoen kaupungin aikaisemmin esittämät muutokset rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventointiin tulee tehdä. Inventointiin mukaan otettujen rakennusten osalta on osoittautunut, että suunnittelumääräys on vastineessa esitetyn vastaisesti käytännössä suojelumääräys. Rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointiin sisällyttäminen asettaa paineita rakennusten suojelemiselle, mikä voi viedä resursseja arvokohteiden suojelulta. Tämän vuoksi Kalajoen kaupunki vastustaa kaikkien uusien kohteiden mukaan ottamista inventointiin, mikäli ei ole erityisen painavia perusteluja laajentaa listaa.

#### **Kohteittaiset perustelut:**

Alueet:

Tuorila-Lahdensuu

Alueen asemakaavoittaminen on kaavoitusohjelmassa ja alueen kaavoittamisen myötä alueen luonne muuttuu. Tämän vuoksi aluetta ei tulisi sisällyttää rakennetun ympäristön päivitysinventointiin.

Tahkokorvat

Alueen asemakaava sai lainvoiman v. 2013 Pohjois-Pohjanmaan hallinto-oikeuden hylättyä ELY-keskuksen valituksen,

Periaatepäätöksen valmistelusta vastaa ympäristöministeriö. Päivitysinventoinnista saadut lausunnot käsitellään ympäristöministeriössä, joka vastaa kuulemis- ja lausuntokierroksen perusteella mahdollisesti tehtävistä muutoksista.

Ei muutoksia maakuntakaavaan.

*Tuorila-Lahdensuu* on arvioitu ylikunnallisesti arvokkaaksi alueeksi *Keski-Pohjanmaan arvokkaat maisema- ja kulttuurialueet* -selvityksessä (2001). Vuosina 2013–2014 tehtyjen maastotarkistusten perusteella aluetta on pienennetty ja sen arvojen on todettu perustuvan ennen kaikkea rakennettuun ympäristöön. Maakunnalliset arvot eivät estä kaavoitusohjelman mukaista Lahdensuun alueen asemakaavoittamista. Aluetta ei poisteta maakuntakaavasta.

**Huom. muutos! (ks. sivu 3)**

Oulun hallinto-oikeus on päätöksessään todennut, että

joka koski juuri alueen rakennushistoriallista arvoa. Asemakaava turvaa alueen ominaislaadun alueen arvon edellyttämällä tavalla (HO:n päätös), joten alueen mukaan ottaminen ei ole perusteltua.

#### Pohjankylän raitti

Alueen voimassa oleva asemakaava on saanut lainvoiman v. 2014. Asemakaava mahdollistaa merkittävän uudisrakentamisen ja rakennetun ympäristön muutokset alueella. Asemakaavassa on merkitty suojeltavat rakennukset. Käynnissä on lisäksi Kalajoen keskustaajaman julkisen kaupunkitilan ideointi ja suunnittelu, jonka myötä raitti ympäristöineen tulee merkittävästi muuttumaan eikä alueen sisällyttäminen rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointiin ole perusteltua.

#### Kohteet:

##### Hiekkasärkkien portti- ja inforakennus

Alueelle on kuluvana vuonna hyväksytty asemakaavaan muutos, jossa rakennus jää pääosin liikennealueelle. Liikennealueen raja-alue on tiesuunnitelman mukainen. Tiesuunnitelmassa rakennus on esitetty purettavaksi, koska se jää kevyen liikenteen väylän alle. Rakennukselle on myönnetty purkulupa.

##### Vuorenkallion koulu

Koulun toiminta lakkaa Kalajoen yhtenäiskoulun valmistuttua syksyllä 2018, joten kohteen arvo koulurakennuksena poistuu.

tuore asemakaava vuodelta 2012 säilyttää Tahkokorvien ominaislaadun alueen arvon edellyttämällä tavalla. Näin ollen maakunnallisen arvon ja asemakaavan välillä ei ole ristiriitaa, eikä aluetta poisteta maakuntakaavasta.

#### **Huom. muutos! (ks. sivu 3)**

Maaseututaajamiiden 1900-luvun puolivälin edustavia kaupakatumiljöitä on säilynyt Haapajärvellä, Kalajoella, Kuusamossa, Oulaisissa ja Ylivieskassa. Kalajoen Pohjankylän raitilla on maakunnallisesti arvokkaita rakennuksia ja edustavia jälleenrakennusajan asuinliikerakennuksia, jotka on mainittu alueen kuvaustekstissä.

26.10.2016 tehdyn maastotarkistuksen perusteella *Pohjankylän raitilla* kokonaisuutena voidaan nykyään todeta olevan lähinnä paikallista arvoa, mutta viisi Pohjankylän raitin 1950-luvun asuin- ja liikerakennusta muodostavat maakunnallisesti arvokkaan kohteen. Maakuntakaavasta poistetaan alue *Pohjankylän raitti* ja Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon lisätään kohde *Pohjankylän raitin 1950-luvun asuin- ja liikerakennukset*. Kohteeseen kuuluvat seuraavat rakennukset ilman myöhempiä laajennuksia:

Kalajoentie 16, Närhisen talo;

Kalajoentie 25, entinen Kalajoen Osuuspankin talo;

Kalajoentie 28, asuinliikerakennus;

Kalajoentie 35, Vilho Kortelaisen liike- ja asuintalo; ja

Kalajoentie 37, Erkki Yrjänän liike- ja asuintalo;

Asemakaava mahdollistaa näiden kohteiden säilyttämisen.

#### **Huom. muutos! (ks. sivu 3)**

Kohde poistetaan Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta, koska rakennuksella on lainvoimainen purkulupa.

Päivitysinventoinnissa on mukana seitsemän kaksikerroksista 1920-luvun puukoulua koko maakunnan alueelta. Näistä

Omatupa (entinen suojeluskunnan yhdistystalo)

Rakennuksessa sijaitsee Kalajoen kaupungin nuorisotalo Alex. Rakennus saneerataan nuorisotalo- ja toimistokäyttöön. Rakennusta ei ole suojeltu asemakaavalla eikä suojelua esitetä myöskään luonnoksena nähtävillä olleessa Kalajoen keskustan osayleiskaavassa. Rakennuksen sisällyttäminen inventointiluetteloon ei ole perusteltua.

Sautinkarintie 30

Kohde sijaitsee katualueella, minkä vuoksi sen ottamista mukaan inventointiluetteloon ei voi pitää tarkoituksenmukaisena.

Eteläkylän koulu

Koulun toiminta lakkaa Kalajoen yhtenäiskoulun valmistuttua, joten kohteen arvo koulurakennuksena poistuu.

vain Vuorenkallion koulu tiedetään kouluhallituksen arkkitehtinä 1918–1944 toimineen Toivo Salervon suunnittelema. Vuorenkallion koulu on harvinainen esimerkki 1920-luvun alun laadukkaasta koulurakentamisesta ja sillä on kulttuurihistoriallista arvoa käyttötarkoituksen muuttuessa. Kohdetta ei poisteta Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta.

**Huom. muutos! (ks. sivu 3)**

Rakennus liittyy Kalajoen Santaholman sahan historiaan sekä aatteellisten liikkeiden toimintaan Suomessa. Lisäksi se muodostaa tärkeän osan kyläkuva. Se on yksi kuudesta maakunnallisen inventoinnin suojeluskuntatalosta ja siksi harvinainen. Talo toimi sotien jälkeen terveystalona ja nykyisin se toimii nuorisotalona, mikä luo hyvät edellykset talon säilymiselle. Kohde on huomioitu merkittävänä Kalajoen keskustan osayleiskaavan *Rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä* vuodelta 2013. Kohdetta ei poisteta Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta.

Sautinkarintie 30 tai oikeammin 26 b on maakunnassa harvinainen 1900-luvun alun puujugendia edustava ja näyttävä asuinrakennus Himangan höyrysahalle johtaneen tien varressa. Katualueen järjestelyt ja arvokkaan jugendrakennuksen säilyttäminen voitaneen sovittaa yhteen. Tilan 208-433-6-66 (Sautinkarintie 26 b) ja katualueen (Peltotie) osalta asemakaava on vahvistettu 17.11.1982 ja osin toteutumaton, joten sitä voidaan pitää vanhentuneena. Toisaalta tila ulottuu myös liikennealueelle (LYT) jonka osalta voimassa oleva kaava on vahvistettu 27.2.1998. Kohdetta ei poisteta Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta. Nimi muutetaan Sautinkarintie 26b:ksi.

Maakunnan mittakaavassa arkkitehtuuriltaan ainutlaatuisen 1920-luvun taitekattoinen kansakoulu, jonka on suunnitellut kouluhallituksen arkkitehti Toivo Salervo. Koulun kulttuurihistoriallinen arvo ei häviä käyttötarkoituksen



<p>Kalajoen 1950-luvun kunnansairaala Alue on asemakaavassa osoitettu merkinnällä kulttuurihistoriallisesti arvokas alue. Rakennuksia ympäristöineen tulee hoitaa niiden kulttuurihistoriallisen arvon edellyttämällä tavalla. Rakennusta on kuitenkin laajennettu ja muutettu useaan otteeseen, joten rakennusta ei tulisi sisällyttää rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointiin.</p> <p>Raution koulu Koulutoiminta rakennuksessa on loppunut ja rakennus on käyttökielossa eikä sen korjaaminen ole taloudellisesti järkevää. Kaupunki on laittanut rakennuksen kylmilleen. Kohde tulee poistaa inventointiluettelosta, koska sen saattaminen käyttökuntoon ei ole taloudellisesti mahdollista.</p> <p><b>MUUT ALUEET JA MERKINNÄT</b> Muilta osin Kalajoen kaupungilla ei ole muistutettavaa maakuntakaavan 2. vaihekaavan aluevarauksista ja merkinnöistä.</p>	<p>muuttuessa. Kohdetta ei poisteta Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta. Kohde on mukana v. 1993 julkaistussa Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisten kohteiden luettelossa.</p> <p>Maakunnallisessa inventoinnissa on tunnistettu arvokkaaksi vain muutama jälleenrakennusajan sairaala, joista Kalajoen kunnansairaalan 1950-luvulla rakennettu osa on edustavin. Myöhemmillä laajennuksilla ei ole maakunnallista arvoa. 26.10.2016 tehdyn maastotarkistuksen perusteella voidaan myös todeta, että aikakauden ilmeensä hyvin säilyttänyt 1950-luvun sairaalarakennus muodostaa entisen Pohjankylän koulun kanssa taajamakuvallisen kohokohdan Plassintien ja Kalajoen maisemassa. Kohdetta ei poisteta Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta. <b>Huom. muutos! (ks. sivu 3)</b></p> <p>Raution koulu on yksi maakunnallisen inventoinnin 1950-luvun 25 tiilirakenteisesta kansakoulusta. 26.10.2016 tehdyn maastotarkistuksen perusteella voidaan todeta, että Raution koulu on edustava 1950-luvun kivikoulu, jolla on myös historiallista ja kyläkuvallista arvoa entisen Raution kunnan kirkonkylän maamerkkirakennuksena. Raution koululla ei poisteta Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta. <b>Huom. muutos! (ks. sivu 3)</b></p>
<p><b>Kantokylän yhteisen kalaveden osakaskunta, Kuusamo</b> <b>Muistutuksen tekijän taustatiedot</b> Kantokylän yhteisen kalaveden osakaskunta hallitsee vesialueita Kuusamossa Kuusamojärven pohjoisrannalla ja Muojärven länsipäässä. Osakaskunnan vastuulla on vesialueita kaikkiaan 4787 vesihehtaaria. Kotitarve- ja virkistyskalastus alueella on huomattavaa mutta varsinkin ammattimaisella kalastuksella on erittäin suuri merkitys. Osakaskunnan osakaina ja alueella on useita ammattikalastajia jotka käyttävät pyyntialueena vesistöjä Puutteenkylä-Kantokylä-Törmäsenvaara - Sossonniemi kylien alueilla.</p>	

<p><b>Maakuntakaavaan ehdotettu maisemallisesti arvokas alue</b></p> <p>Kyläalueemme ei ole niin maisemallisesti arvokas jotta ne voidaan sisällyttää maakuntakaavaan. Maisemansuojelu hankaloittaa perinteisiä maaseudun elinkeinoja, maatalous, metsätalous, kalastus.</p> <p>Vaadimme arvokkaan maisema-alueen poistamista kaavasta kyläalueilta Puutteenkylä- Kantokylä- Törmäsenvaara-Sossonniemi.</p>	<p>Kantokylä kuuluu päivitysinventoinnin perusteella maakunnallisesti arvokkaaksi määriteltyyn maisema-alueeseen Itä-Kuusamon järvimaisemat. Kantokylä – Törmäsenvaara on jo aikaisemmassa, vuonna 1997 laaditussa maisemainventoinnissa määritelty maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet eivät ole suojelualueita. Arvokkaita maisema-alueita osoittavat kaavamerkinnot ilmaisevat alueiden erityisominaisuutta, ne eivät ole aluevaraus- tai suojelumerkintöjä. Arvokkaat maisema-alueet eivät estä kylien tai maiseman kehitystä ja maaseutuelinkeinojen, kuten maatalouden, metsätalouden tai kalastuksen, harjoittamista. Arvokkaiden maisema-alueiden osoittamisen vaikutuksia käsitellään kaavaseloituksessa luvussa 4. Ei muutoksia maakuntakaavaan.</p>
<p><b>Muistuttaja B</b></p> <p>Muhoksen Hyrkkäällä valtatie 22 varteen Teerikankaalle lähelle vakituista asutusta on 2. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa merkitty ampumarata-alue. Kyseinen merkintä on ristiriidassa maakuntakaavassa jo aiemmin olevien valtakunnallisestikin tärkeän harjujen suojelumerkinän ja muiden ympäristön luontoarvoja kuvaavien suojelumerkintöjen kanssa. Jotta ampumaradasta ei olisi haittaa vakitukselle asutukselle eikä tuleville luontomatkailuun liittyville matkailuhankkeille ja eikä luonnonsuojelun luontoarvoja hyödyntävälle vaellusreitistölle, tulisi ampumarata siirtää valtatie 22 ja rautatien pohjoispuolelle.</p>	<p>Merkintä poistetaan. Uutta korvaavaa ratkaisua ei ole mahdollista muodostaa 2. vaihemaakuntakaavan aikataulussa, sillä Oulujokilaakson ampumaratakysymys vaatii Muhoksen, Utajärven sekä Vaalan ammuntatarpeiden sekä nykyisten ratojen nykytilanteiden huomioon ottamisen ja uusien ratavaihtoehtojen vertailun. Kaikkiin mainittuihin liittyy ympäristöllisiä ongelmia. Nykyisillä ratapaikoilla pystytään ammuttaa kuitenkin jatkamaan toistaiseksi. Oulujokilaakson ampumaratasuunnittelu siirretään myöhemmäksi ja pyritään tekemään Muhosta, Utajärveä ja Vaalaa koskevana.</p>
<p><b>Muistuttaja C</b></p> <p>Vastustamme perikunnan omistaman Seuratupa-rakennuksen ottamista kohteeksi rakennetun kulttuuriympäristön selvitykseen. Meitä ei omistajana ole kuultu selvitystä tehtäessä. Nyt saimme kiertokautta kuulla asiasta ja meille selvisi, että Seuratupa on otettu mukaan listalle.</p> <p>Rakennus on huonokuntoinen, lattia on lahonnut ja homeessa. Sisätilat eivät ole alkuperäiskunnossa, tietojemme mukaan inventoijat eivät ole käyneet rakennuksessa sisällä. Rakennuksen ovet ovat lukossa eikä meiltä ole pyydetty ovien avaamista. Rakennuksen lisäsiipi on laudasta tehty ja huonokuntoinen. Rakennuksella ei käytännössä ole pihaa, koska</p>	<p>2. vaihemaakuntakaavasta ja sen selvityksistä on tiedotettu lain vaatimalla tavalla. Omistajilla kuten muillakin osallisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavaluonnoksesta sen nähtävillä ollessa 25.3.–30.4.2015. Mittavaa päivitysinventointia tehtäessä yksittäisiä omistajia ei ole ollut mahdollista kuulla erikseen.</p> <p>Seuratupa on Kalajoen taajamassa, jossa maakunnallinen päivitysinventointi on tehty kesällä 2014. Maakunnan liiton inventoija on arvioinut rakennusta katualueelta käsin. Tie-</p>

<p>tontin rajat ovat seinän vierissä.</p> <p>Rakennuksen historia on selvityksessä väärin. Tontti ei ole seurakunnan maista, vaan Kurikkalan Kurikkalan tilasta lahjoittama. Perikunnalla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia ylläpitää tai kunnostaa rakennusta, joten sitä ei pidä merkitä suojelluksi.</p>	<p>dot sisätilojen säilyneisyydestä perustuvat sen sijaan Kala-joen keskustan osayleiskaavatyön osana tehtyyn <i>Rakennetun kulttuuriympäristön selvitykseen</i> vuodelta 2013. Tiedot sisätiloista poistetaan inventointiraportista.</p> <p>Päivytysinventoinnissa on tunnistettu maakunnallisesti arvokkaina neljä 1900-luvun alun rukoushuonetta eri puolilla maakuntaa. Seuratupa on siis harvinainen esimerkki 1900-luvun alun uskonnollisen yhteisön omasta rakennuksesta. 26.10.2016 katualueelta käsin tehdyssä maastotarkistuksessa kävi kuitenkin ilmi, että rakennuksen perustus on painunut, yksi seinä pullistunut ulospäin ja rakennuksen korjaus vaatii mittavia toimenpiteitä. Kohde poistetaan Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta, mutta säilyy paikallisesti arvokkaana osana maakunnallisesti arvokasta <i>Etelänkylän raittia</i>.</p> <p>Historiatieto korjataan ja tontin lahjoittajina mainitaan Kurikkalan tilan omistajat. Maakuntakaavassa ei ole suojelumääräyksiä.</p>
<p><b>Muistuttajat D</b></p> <p>Esitämme uudessa maakuntakaavassa huomioitavaksi, että yllä mainitun maakuntakaavan Pyhäjärven kaupungin Emolahden koskevassa osassa ei tule mahdollistaa matkailuun tarkoitettua alueen ulottamista Emolahdessa nykyisessä asemakaavassa loma-asuntojen korttelialueeksi, siis RA-alueeksi, kaavoitetulla alueella omistamamme loma-asunnon edustalle. Tulee huomioda, että mainitsemamme päävuokra-alueen vuokraoikeuden on lääkäri Veikko Matilainen aikanaan, vuoden 1991 alussa, ostanut 90 000 markalla, kun taas muut RA-alueelta ostetut vuokra-alueet on ostettu 21 000 markalla. Jo tämä hintaero todistaa, että loma-asuntonne päätontin vuokraoikeus on myyty omarantaisena. Vuokraoikeudet on myyty ennen Emolahden käyttösuunnitelmaa Poutapäivä Oy:n toimesta. Lääkäri Veikko Matilainen on myös solminut vuokrasopimuksen Pyhäjärven yhteismaat-osakaskunnan kanssa loma-asuntonsa edustan vesijättöä ja ko. vuokrasopimus on siirretty suoraan meille eikä Pyhäjärven kaupunki ole koskaan hallinnut loma-asuntonne edustan vesijättöä.</p> <p>Pyhäjärven kaupunki on jo toistamiseen pyrkinyt solmimaan vuokrasopimuksen Pyhäjärven kehitys Oy:n kanssa koko Emolahden vesijättöalueesta, vaikka kaupunki ei ole vielä itsekään saanut vesijättöä laillisesti haltuunsa. Toisten omistamaa aluetta ei voi vuokrata eteenpäin. Me olemme nimittäin tehneet jo aikanaan Pyhäjärven kaupungin ja Pyhäjärven yhteismaat-osakaskunnan välisestä tilusvaihdosta valituksen, jonka perusteena on ollut moninkertainen esteellisyys saman henkilön toimittua luovutajana, luovutuksensaajana, edunsaajana, puheenjohtajana ja valtuustokäsittelijä-</p>	<p>Vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa on koko Pyhäjärven ja sen ranta-alueet kattavan luonnon monikäyttöalueen merkintä, jonka tavoitteena on edistää mm. luontomatkailun kehittämistä alueella. Maakuntakaavassa esitetään seudullisesti merkittävät matkailu- ja virkistyskohteet ja -alueet. Emolahden alueelle ei ole 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa osoitettu matkailualueen merkintää eikä maakuntakaava vaikuta matkailu- tai virkistysalueiden yksityiskohdalliseen rajaukseen.</p>

<p>nä vailla vaalikelpoisuutta valtuustoon ko. vaalikautena. Kyseessä ei myöskään ollut tilusvaihto maanmittauslaitoksen toimitusinsinöörinkään mielestä. Oulun maa- ja metsätalouden tuomari toimi sekä kanteen muuttamiskielon että KHO:n ennakkopäätöksen vastaisesti muuttaessaan tilusvaihdon lohkomisen saannon keinona siirtolohkomiseksi. Me valitimme loppukokouksen päätöksestä jälleen Oulun maa- ja metsätalouteen, jossa asia on edelleen ratkaisematta ja siis vailla lainvoimaa. Rekisteröinti maanmittauslaitoksen ylläpitämään rekisteriin on siis tehty lainvastaisesti ja ennenaikaisesti. Myös nyt meidän hallinnassamme olevan vesijätön vuokraamishistoria on väärin.</p> <p>Pyhäjärven kaupunki ei siis ole saanut laillisesti haltuunsa myöskään Emolahden yleistä uimarantaa, joka tulee kokonaisuudessaan säilyttää lohkomatta VV-alueeksi vuonna 1995 rakennuskaavassa mainitun kokoisena yleisenä uimarantana. Muistutuksen kohteena olevassa maakuntakaavassa ei tule mahdollistaa Emolahden yleisen uimarannan virkistysaluemerkinnän muuttamista matkailukäyttöön. Myös muutettu ulkoilureitti tulee huomioida.</p>	
<p><b>Muistuttajat E</b></p> <p>Ylivieskan Tuomiperän kylä on osoitettu maakuntakaavan toisessa vaiheessa maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetun kulttuuriympäristöksi.</p> <p>Tämä on mielestämme erittäin postiivista ja kannatettavaa, koska asumme lähellä Tuomiperää Pöykkyläntiellä Oulaisissa, Ruokokosken tilalla nr 35/2 Pöykkylässä, joka on myös kulttuurihistoriallisesti arvokas ja yksi alueen vanhimpia asuintiloja. Ruokokosken tilalla on aina arvostettu ympäröivää luontoa ja sen rauhaa. Olemme ylläpitäneet vanhaa rakennuskantaa perinteitä kunnioittaen.</p> <p>Haluamme osaltamme edistää perinteistä ja maaseutumaista asumista, ja toivomme, että myös Pöykkylä/Ruokokosken tila huomioidaan Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö -merkinnällä ja merkintä päätyisi maakuntakaavaan.</p>	<p>26.10.2016 Ruokokosken tilalla tehdyn maastotarkistuksen perusteella pihapiirin vanhimmilla rakennuksilla voi todeta olevan lähinnä paikallishistoriallista arvoa. Kohdetta ei liitetä maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon.</p>
<p><b>Lumijoen Varjakan kyläyhdistys ja Lumijokiseura ry</b></p> <p>Tehdyssä inventoinnissa ehdotetaan arvokkaaksi kulttuuriympäristökohteeksi pelkästään VARJAKAN KALALASTAJAMÖKIT. LUMIJOEN VARJAKAN OSALTA INVENTOINTI ON LIIAN SUPPEA JA TIEDOT OVAT PUUTTEELLISET JA VIRHEELLISET.</p> <p>Myös aikaisemmista inventoinneista puuttuu lähes kokonaan tieto paikallisesta kalastuskulttuurista ja sen merkityksestä alueella. Inventoinneissa on keskitytty kartoittamaan lähinnä maaseutukulttuuria maatalouden näkökulmasta. Alueella on kuitenkin jäljellä kalastajien asumuksia ja mökkejä pihapiireineen ja kalastukseen käytettyjä rakennuksia kuten venehuoneita ja verkkohuoneita sekä kalansuolausaittoja. Rakennusten lisäksi tulisi inventoida vanhat venevalkamat yms. ympäristössä olevat paikat, joihin liittyy kalastushistoriaa. Varjakan lisäksi veneenlaskupaikkoja on ollut useita Lumijoen rannikolla, esim. Pirttimatalassa, Aurannokalla, Karvonlahdessa, Selkämatalassa ja Sannanlahdella sekä Lumijokisuulla. Varjakan kalastajakylän vielä jäljellä olevia kalastajataloja ovat mm. <b>Sippa eli Vatunki, Korkalan Juhan mökki, Taavittila eli Kotiranta, Kesäranta sekä Rauhala</b>. Näiden lisäksi koko Varjakankylän alueen monissa pihapiireissä on jäljellä kalastushistoriaan liittyviä rakennuksia. Talvisin koko Varjakankylän taloissa yöpyivät kirkonkylältä ja Ylipäästä asti onkireissuille tulleet kyläläiset, jotka hakivat merestä lisäravintoa perheilleen. Selkämatalassa, joka sijaitsee Limin-</p>	<p>Lisätään inventointiraporttiin historiatietoa Varjakan kalastuskulttuurista ja merkityksestä sekä alueella olevista paikallisesti merkittävistä teemaan liittyvistä pihapiireistä, rakennuksista ja venevalkamista.</p>

ganlahtea vasten Karvankylän kohdalla, on ollut myös merkittävä lumijokisten kulkupaikka merelle ja tikkatie talvisin Oulunsalon kautta kaupunkiin ja siellä on myös asunut kalastajia. Hiski on ollut yksi tärkeimmistä kalastajataloista Selkämatalassa, mutta Hiskin taloa ei ole enää olemassa. Viuhkannokalla on jäljellä **kalastajan Korkalan Hermannin talo ja sen vieressä on pari vene- ja verkkohuonetta**. Myös Tiironperän asukkaista moni oli kalastaja ja he kulkivat Sannanlahden tai Lumijokisuun kautta Liminganlahdelle kalastamaan. Myös Lumijoen Hirvasniemessä oli kalastajia, jotka olivat Perä-pyyttäjiä eli he kalastivat lähinnä Lumijokisuulla ja Liminganlahden perällä.

Viime vuosina on saatu paljon uutta tietoa kalastuksen merkityksestä alueella. Kalastus ja hylkeenpyynti ovat olleet aikojen alussa tärkeimmät elinkeinot ensimmäisten asukkaiden saapuessa näille Perämeren rannoille. Lumijoen rannoilla on asustellut ensimmäisiä kalastajia todennäköisesti ainakin jo 1200-luvulla. Erityisesti kalastus on ollut merkittävä hailuotolaisille, mutta myös Limingan lakeuden rannikon kylille, joissa lähes jokainen talollinen on osallistunut myös kalastukseen ja hylkeen pyyntiin. Lumijoella kalastus on ollut merkittävä elinkeino aina 1900-luvun alkupuolelle. Lumijokiset kalastajat ovat perinteisesti pyytäneet Liminganlahden runsaissa kalavesissä sekä Lumijoen edustan Varjakanmeressä, mutta historian saatossa kalassa on käyty paljon kauempanakin. Viime vuosina onkin saatu laajemmin uutta tietoa kalastuksen merkityksestä alueella ja paikallista kalastushistoriaa on koottu kirjalliseen muotoon. Seuraavien teosten kautta on syntynyt aivan uudenlaista kokonaiskuvaa alueen kalastushistoriasta:

- Kukkohovi, Pirkko 2016: Lumijoen kalastushistoria talteen ja aihioita matkailun alueelliseen kehittämiseen. Opin näytetyö, matkailun koulutusohjelma, Centria ammattikorkeakoulu.
  - kirjaan on koottu paikallisten haastatteluaineistoja ja tietoja muista kirjallisista lähteistä, joista piirtyy kokonaiskuvaa Lumijoen kalastushistoriasta aina esihistoriasta lähtien.
- Kukkohovi Pirkko (toim.) 2015: Lumijoen kalastajien tarinoita. Kyllä se meri aina velekasa maksaa. Lumijoen kalastajainseura ry.
  - kalastajien haastatteluista piiryy historiankuvaa kalastuksesta ja sen merkityksestä 1800-luvun lopulta nykypäivään.
- ”Täytyy sitä yrittää kaikkensa täälläkin...” Lumijoen kotirintama muistelee. 2011. Lumijoki-Seura ry.
  - kattava haastatteluaineisto sota-ajan eläneistä Lumijoen asukkaista, paikalliset kertovat myös kalastuksesta ja kalan merkityksestä ruokataloudessa.
- Lumijoki-vuosisatojen saatossa. 1995. Lumijoki-Seura ry.
  - Kirjaan kerätty historiaa mm. asutuksesta ja asuinpaikoista. Myös Lumijoen luonnon erityispiirteistä.
- Siira, Jouko 1995: Luonto, maaperä, kasvillisuus ja eläimistä. In: Lumijoki-vuosisatojen saatossa, 12–43.

#### **MAAKUNTAKAAVAN INVENTOINNIN KORJAUS- JA TÄYDENNYSEHDOTUKSET**

KORJAUKSET INVENTOINTIKOHTEESEEN Lumijoki, Lumijoen Varjakan kalamökit

Ks. PowerPoint-tiedosto Lumijoen Varjakka ja rakennettu kulttuuriympäristö, dia 21 sekä Kukkohovi 2016. Lumijoen kalastushistoria talteen ja aihioita matkailun alueelliseen kehittämiseen, s. 58–60.

#### **MUUT TÄYDENNYSEHDOTUKSET**

Uuden tiedon valossa Varjakka tulisi kalastushistoriansa perusteella nostaa KOKO ALUEENA arvokkaaksi rakennetuksi

Lisätään inventointiraporttiin uusimmat aineistolähteet.

kulttuuriympäristöksi. Määritelmää tulisi laajentaa yksittäisistä kalasataman alueella olevista rakennuksista kattamaan koko Varjakan kalastajakylää ja sen vanhoja ja perinteisiä rakennuksia sekä koko kalasatama miljöötä.

Varjakan kalasataman alueen eikä koko Varjakan kalastajakylän miljöötä ja sen merkitystä ole aikaisemmissakaan inventoinneissa otettu huomioon. Alueella on kuitenkin vielä jäljellä vanhoja kalastajaperheiden taloja ja pihapiirejä luonnon ympäristöineen. Varjakan kalastajakylä tulisi koko alueena nähdä merkittävänä kulttuuriympäristönä kalastushistoriansa näkökulmasta myös sen vuoksi, että kalastuskulttuuri on vielä elinvoimaista ja perinteet ovat siellä säilyneet nykypäivään. Kalastus on lähinnä omatarvekalastusta ja lumijokisia ammattikalastajia on tällä hetkellä puolisen ymmärrä, mutta kiinnostus ammattiin on hieman elpymään päin ja harrastus kalastus on hyvin suosittua.

Maakuntakaavan selvityksessä on huomioitu merellä olevat kohteet (Liminganlahden kalamajat). Sen perusteella myös Varjakan ja Lumijoen ranta-alueella kalastushistoriaan liittyvät kohteet tulisi katsoa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi. Myös muutamalla Lumijoen edustalla olevalla saarella (Rokka, Hytti ja Lakki) on kalastajien rakentamia mökkejä.

Voidaan katsoa, että alueella on myös niin maakunnallista kuin valtakunnallista maisemallista arvoa. Lumijoen Varjakka tulisi mainita valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi arvioidun Limingan lakeuden alueen kuvauksessa kyseiseen alueeseen kuuluvana arvokkaana maisema- ja kulttuuriperinne- kohteena.

Liminganlahden kosteikkoalueiden hakemuksessa UNESCO:n maailmanperintökohteeksi tulisi Lumijoen Varjakka ja koko rannikko kalastushistoriansa vuoksi ottaa erityisesti huomioon, koska se edustaa omaleimaista paikallista kulttuurihistoriaa. Liminganlahdella ovat kalastaneet erityisesti Lumijoen, Limingan Rantakylän sekä Oulunsalon kalastajat. Lumijoella rantaviivaa Liminganlahtea vasten on noin 30 kilometriä ja koko Lumijoen rantaviivalla olevat pienet lahdemat ja poukammat, joissa merivesi on hyvin matalaa, antavat vesilinnuille suojaisia paikkoja pesimiseen. Varjakan kohdalla Liminganlahti yhtyy mereen, jota paikalliset kutsuvat Varjakanmereksi ja jolle raamit antavat länsipuolella Oulunsalon pitkä niemi ja itäpuolella Siikajoen Karinkannan Säärenperän maa-alue. Avomerelle päin Varjakanmerta rajaa Perämeren suurin saari Hailuoto. Varjakannokalta merinäkymä on siis ainutlaatuinen.

Maankohoamisen ilmiö näkyy erityisen selvästi ja ainutlaatuisella tavalla Lumijoen Varjakan ja Liminganlahden alueella. Maankohoamisella on ollut suuri vaikutus kalastuskulttuurin muutokseen. Lumijoen lintutornit ovat oivallisia paikkoja maankohoamisen ilmiön tarkkailuun ja niistä voi nähdä maankohoamisen etenemisen vaikutukset historian saatossa. Sannanlahden lintutorni sijaitsee aitiopaikalla tarkkailla maankohoamisen ainutlaatuisia ilmiöitä Perämeren rannalla. Se sijaitsee vanhan kalastajien venevaikaman vieressä ja suoraan tornin edessä avautuu näkyvä fladajärvelle eli edessä oleva lahdemat on kuroutumassa irti merestä. Puhkiavanperän lintutorni taas sijaitsee lähellä Lumijokisuuta, joka avautuu Liminganlahden perälle, joka historian saatossa on ollut alueen tärkeimpiä ja kalaisimpia pyyntipaikkoja. Lintutornit eivät siis ainoastaan ole merkittäviä Liminganlahden lintujen tarkkailuun, vaan ne sijaitsevat historiallisesti merkittäväillä paikoilla lumijokisten kalastajien tärkeimpien pyyntipaikkojen äärellä Liminganlahdella, sen perällä ja Lumijokisuulla. Näissä kohteissa yhtyvät siis paikan kalastuskulttuuri, maisema- ja luontoarvot sekä maankohoamisen historia.

Kalastushistoriansa ja luontoarvojensa lisäksi Varjakka on ollut lumijokisille ja lähiseudun asukkaille myös perinteinen

Lumijoen Varjakka kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Limingan lakeus. Se kuuluu myös valtakunnallisesti arvokkaaksi ehdotettuun maisema-alueeseen Limingan lakeuden kulttuurimaisema. Lumijoen Varjakka ja siihen liittyvät arvot huomioidaan osana arvokasta maisema-alueetta.

Esitettyjä tietoja voidaan hyödyntää maailmanperintöhaakemuksen valmistelussa.

virkestys- ja lomanviettopaikka hiekkarantoineen ja juhannusjuhlineen ja kävijöitä on ollut niin lähipitäjistä kuin kauem- paakin. Talvisin Varjakan edustan meri on suosittu pilkkimispaikka ja merijää houkuttelee muitakin liikkujia virkestäyty- mään ja ulkoilemaan. Lisäksi Varjakan alueelle on kehittynyt loma- ja huvila-asutusta jo 1900-luvun alusta alkaen.

Niinpä myös matkailun ja virkestäytymisen näkökulmasta vanhan perinteisen kalastajakylän miljöön kokonaisuudessaan tulisi säilyttää mahdollisimman alkuperäisenä. Varjakan kalastamassa on vierasvenesatama, majoitusmahdollisuuksia ja muita palveluita matkailun tarpeeseen, joten vanhaan kalastusperinteeseen liittyvät rakennukset ja koko perinteinen satamamiljöön tulisi säilyttää.

Edellä kuvatun perusteella Lumijoen Varjakan kalastajakylä ja kalasatama-alue sekä rannikon merenranta-alueet kalas- tukseen liittyvine kohteineen tulisi määritellä alueena arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi, jolla on myös merkittävää maisemallista arvoa sekä luontoarvoa. Tämä tulee ottaa alueen suunnittelussa, hoidossa ja rakentamises- sa huomioon vanhaa kunnioittaen ja luontoarvoja suojellen.

#### **HUOMIOIMINEN MAAKUNTAKAAVASSA SEURAAVIEN MERKINTÖJEN OSALTA:**

##### **MAASEUDUN ASUTUSRAKENNE**

at-KYLÄ-merkintä: maaseutu-asutuksen kannalta tärkeitä kyläkeskuksia, jotka ovat toimintapohjaltaan vahvoja, aluera- kenteen tai ympäristötekijöiden kannalta tärkeitä tai sijaitsevat taajaman läheisyydessä.

- Edellä kuvatun perusteella Lumijoen Varjakan tulisi kalastuskulttuurinsa vuoksi saada kylä-merkintä vastaavas- ti kuten se on annettu esim. Lumijoen Lapinkylälle ja Hirvasniemelle.

##### **KULTTUURIYMPÄRISTÖ: (sininen poikkiraidoitus)**

##### **VALTAKUNNALLISESTI / MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE:**

- Limingan lakeus on inventoinnissa määritelty valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Limingan la- keuden kulttuurimaisemassa tulisi ottaa erikseen huomioon MERILAKEUDEN KULTTUURIMAISEMA. Lakeuden määritelmään tulisi siis omana erikoisuutenaan sisällyttää MERILAKEUS ja kuvaus tulisi laajentaa kattamaan LUMIJOEN VARJAKAN EDUSTAN MERIALUEET JA KARINPÄÄNLAHTI.

Merilakeuden alueen voi katsoa kattavan koko merialueen Hailuodon ja mantereen välillä aina Siikajokisuulta Oulunsa- lon edustalle. Erityisesti Karinpäänlahden edustalla hiekkainen merenpohja on erittäin tasaista. Samoin meren pohja on erityisesti Lumijoen kunnan rantaviivalla Liminganlahtea vasten erittäin tasaista, mikä näkyy vedenpinnan vaihdel- lessa erityisenä ilmiönä: meriveden korkeus voi vaihdella voimakkaasti, jopa 2-3m vuorokaudessa, jolloin vesiraja ran- taviivalla voi siirtyä jopa kilometrin verran vuorokauden sisällä. Parhaita paikkoja merilakeuden ilmiöiden tarkkailuun ovat Lumijoen alueella sijaitsevat lintutornit Puhkiavanperällä ja Sannanlahdella. Sannanlahdella voi nähdä myös erityi- sen maankohoamisesta aiheutuvan ilmiön eli fladajärven syntymisen ja muuttumisen hiljalleen kluuvijärveksi. Sanna- lahden lintutorni on todellinen aitiopaikka tarkkailla Liminganlahden umpeutumista sijaintinsa puolesta, sillä se on puolivälissä lahtea. Liminganlahden kuroutuminen umpeen maankohoamisen seurauksena on jatkuvasti etenevä pro- sessi, joka muokkaa erityisesti Lumijoen kunnan rantaviivaa. Erityispiirteinä mainittakoon meriveden virtauksista ai-

Lumijoen Varjakan kylä ei täytä maakuntakaavan selvityk- sessä kylälle asetettuja kriteerejä, vaikka kylä onkin toimin- naltaan aktiivinen ja siellä on kulttuuriarvoja.

Täydennetään kaavaselostukseen valtakunnallisesti arvok- kaaksi ehdotetun Limingan lakeuden kulttuurimaisema- alueen aluekuvausta, sisällytetään kuvaukseen merilakeu- den kulttuurimaisema.

heutuva maa-ainesten kasautuminen suojan puolelle, mistä johtuvat Selkämatalan ja Pitkännokan pidemmät itäkärjet, joita nokiksi kutsutaan. Lumijoen maa-alueet laajenevat maan kohotessa toistakymmentä hehtaaria vuodessa tasaisen maan kohotessa merestä. Varjakka taas sijaitsee Liminganlahden ja Varjakanmeren välimaastossa. Merimaisemassa piirtyvät Oulunsalon niemi ja Hailuodon saari koko pituudeltaan. Liminganlahdelle päin maisemassa näkyvät Lumijoen edustan saaret Hytti ja Lakki. Sannanlahden lintutornin edustalla on Lamunkari, jolla kesäisin pesii runsaasti vesilintuja. Varjakan edustalla sijaitsee pieni saari nimeltä Rokonkari eli Rokka. Länteen päin Varjakannokalta katsottuna merinäkymä ylittää lähes Siikajoen Säärenperälle.

Tyypillistä Lumijoen rannikolle ovat laajat hietapohjaiset rantaniityt. Lumijoen rannikon alueella pesii lähes puolet koko Liminganlahden vesilintukannasta. Lumijoen rannikon luonnon erityispiirteistä lisää ks. Siira, Jouko 1994: Luonto, maaperä, kasvillisuus ja eläimistö. In: Lumijoki vuosisatojen saatossa. s. 12–43.

Merilakeuden alueen kulttuuriperinnön erityispiirteisiin kuuluu oleellisesti merenrantakyläien kalastushistoria, mikä on ollut alueelle omaleimaista ja merkittävää. Rantakyläien asukkaat ovat osallistuneet niin meri-, järvi- kuin jokikalastukseen. Veneenlaskupaikkoja Lumijoen rantaviivalla on ollut useissa suojaisissa pikku lahdelmissa. Varjakan lisäksi Selkämatala ja Sannanlahti sekä Lumijokisuu ja koko Liminganlahden peräalue ovat olleet merkittäviä kalastuspaikkoja Lumijoen kalastajille.

#### VALTAKUNNALLISESTI JA MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE (punainen ympyrä, jossa merkintä C)

Merkinnällä osoitetaan kaupunkikeskusten ja Oulun kaupunkiseudun kuntakeskusten ydinalue, johon sijoittuu keskustahakuisia palveluja sekä asumista. Alueella olevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja -kohteet on esitetty maakuntakaavan selostuksessa.

- LUMIJOEN KIRKONKYLÄ puuttuu tästä merkinnästä. Lumijoki kasvavana kuntana tulisi sijaintinsa puolesta ehdottomasti olla mukana, kuten Liminka, Tyrnävä, Kempele ovat mukana itsenäisinä Oulun seudun kuntina. Inventoinnissa myös Oulunsalo on merkitty keskustatoimintojen alueeksi, vaikka kuuluu nykyisin Oulun kaupunkiin.

#### MATKAILU JA VIRKISTYS (vihreä viiva)

##### MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE/MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE

Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistykseen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia. Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön.

MV-4 Liminganlahti-Hailuoto-Oulu Alueen kehittäminen perustuu maankohoamisrannikon luonnon ja kulttuuriympäristöjen erityisiin arvoihin sekä maaseudun ja kaupunkikulttuurin vuorovaikutukseen.

- Edellä kuvatun perusteella kuvauksessa tulisi mainita alueella vielä nykypäiviin säilynyt ja historiallisesti merkittävä perinteinen kalastuskulttuuri alueen erityisenä arvona sekä lumijoen rannikon luonnon erityispiirteet. Mukaan merilakeus erityispiirteidensä vuoksi (vrt. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue yllä).

Keskustatoimintiojen alueita ei käsitellä tässä vaihemaakuntakaavassa. Vain voimassa olevan maakuntakaavan keskusta-alueiden suunnittelumääräyksiin on esitetty täydennys.

Kalastuskulttuuri ja muut mielipiteessä esiin tuodut erityispiirteet sisältyvät kehittämisperiaatteissa mainittuihin luonnon ja kulttuuriympäristön erityisiin arvoihin.



rm / R-1 / rm-1 MATKAILUPALVELUJEN KESKUS

- Lumijoen Varjakalla tulisi olla sama merkitä kuin Tavolla.

V VIRKISTYSALUE -merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittäviä, viheralueverkoston kannalta tärkeitä retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalueita.

VIRKISTYS- JA MATKAILUKOHDE -merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisia virkistys- ja matkailukohteita sekä muita seudullisesti merkittäviä virkistys- ja matkailupalvelujen kehittämiskohteita.

- Edellä kuvatun perusteella Varjakan ja koko Lumijoen rannikkoalueen Lumijokisuulle asti tulisi saada Virkistys-alue-merkintä tai Virkistys- ja matkailukohde-merkintä. Rannikon poikki kulkee mm. pvörareitistö ja merkittäviä kohteita ovat erityisesti Variakka sekä Sannanlahden ja Puhkiavanperän lintutornit.

Alueita koskee MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Suunnittelumääräykset: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen virkistyskäytön kehittämiseen ja ympäristöarvojen säilymiseen. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota alueen eri käyttömuotojen tarkoituksenmukaiseen yhteensovittamiseen.

(SININEN NELIÖ) KULTTUURIYMPÄRISTÖN TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA VALTAKUNNALLISESTI TÄRKEÄ KOHDE -merkinnällä osoitetaan keskustatoimintojen alueiden ulkopuolella sijaitsevia valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Suunnittelumääräykset: Alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen kulttuuriperintö- ja maisema-arvojen säilymistä. Valtakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava museoviranomaiselle tilaisuus antaa lausunto.

- Edellä kuvatun perusteella Varjakan ja koko Lumijoen rannikkoalueet Lumijokisuulle asti tulisi nostaa kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeäksi kohteeksi.

(VIHREÄ KATKOVIIVA) LUONNON MONIKÄYTTÖALUE -merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia. Suunnittelumääräykset: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota arvokkaiden luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reittien muodostamiin sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

- Edellä kuvatun perusteella Lumijoen rannikkoalueet joki suulta Sannanlahden ja Selkämatalan kautta Varjakaan ja Karinpäänlahtea Siikajoelle mukaan luonnon monikäyttöalueena.

On huomioitava, että tässä esityksessä mukana olevat Lumijoen kalastuskulttuuriin liittyvät kohteet ovat vasta alustava kartoitus ja siten vain suuntaa-antava, joten alueen perusteellinen ja varsinainen inventointi tulisi suorittaa mahdollisimman pian.

Siikajoen Tavon R-1 merkintä maakuntakaavassa perustuu mm. asemakaavoitettuun tiiviin loma-asumisen ja matkailupalvelujen alueeseen. Lumijoen Varjakka on arvioitu maakuntakaavan taustaselvityksessä (Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvitys) paikallisesti merkittäväksi virkistys- ja matkailukohteeksi.

Rannikon suuntaisesti on osoitettu viheryhteystarve, jolla osoitetaan tavoitteellisia ulkoilun runkoreittejä ja niihin liittyviä pienialaisia virkistysalueita. Merkintään sisältyy sekä olemassa olevia että kehitettäviä ulkoilu-, pyöräily-, melonta- ym. reittejä.

Muistutuksessa ehdotetaan, että Varjakan ja koko Lumijoen rannikkoalueet Lumijokisuulle asti nostettaisiin kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeäksi kohteeksi. Varjakka ja Lumijoen rannikkoalueet kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Niiden merkittävyyden perustana ovat ennen muuta maisemalle tyypilliset ominaispiirteet ja arvot. Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt on arvoitettu 2009, eikä Varjakkaa tai Lumijoen ranta-alueita ole arvioitu valtakunnallisesti merkittäviksi tässä yhteydessä. Alue on mahdollista arvottaa uudelleen tulevaisuudessa valtakunnallisissa inventoinneissa. Ei muutoksia maakuntakaavaan.

Viitataan edellä selostettuun viheryhteystarve-merkintään, joka asiallisesti kattaa samansuuntaisen tavoitteen kuin monikäyttöalue-merkintä. Yhteystarvemerkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan ”yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla tulee turvata virkistysalueiden ja -reittien seudullinen jatkuvuus ja kehittäminen sekä liittyminen virkistyskeskuksiin, suojelualueisiin ja kulttuuriympäristöihin.”

## Muistuttajat F

Tilamme alueella on Noivioharjualue n. 40 ha karkeaa soraa/kiviainesta, hyödynnettävissä nykyisten korkeusmittojen mukaan laskien, paikoin 9 metrin vahvuudelta. Noivioharjusta on Mustanlahden kohdalta Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä kielletty soranotto vain osalta harjua, myöhemmin (jäänyt meillä huomaamatta) on jatkettu My/sh-alueetta koskemaan myös meidän harjualueetta, joka ei ole ollut mukana kyseisessä käsittelyssä hallinto-oikeudessa. Naivioharjujen meidän puoleisessa päässä on samanlaista harjujonoa hyödynnetty ja edelleen murskease- ma ja soranottoalue toiminnassa. Kansalaisten yhdenvertaisuus ei toteudu mikäli totaalinen suojelu toteutetaan koko tilamme kohdalla Noivioharjuun. Naivioharju on puustoltaan hyvin hitaasti kasvavaa pientä mäntyä, maassa on hyvin vähän kasvualustaa puustolle, joten sen mahdollinen hyödyntäminen ei korvaa maa-aineksen tuottoa.

Maakuntakaavasta tulee mielestämme poistaa My/ah -merkintä ainakin osittain, jotta maanomistajalle jää mahdollisuus hyödyntää niin halutessaan normaalin maa-ainesten ottoluvan puitteissa ainakin osaa soraharjuista. Sen osittainen hyödyntäminen ei haittaa alueen virkistyskäyttöä. Kuusamon rakennustarkastaja on käynyt maanomistajan kanssa tarkistamassa maaston n 2 vuotta sitten ja todennut: "Kuusamon kaupungilla ei ole mitään sitä vastaan vaikka siitä otetaan soraa". Puhelinkeskustelussa 22.8.2016 Maakuntakaavan kaavoituspäällikkö Olli Eskelinen/Terttu Lämsä keskusteltiin Naivioharjun kaavamerkintöjen vaikutuksista maanomistajan kannalta. Eskelinen lupasi selvittää tilannetta Maakuntakaavan puitteissa ja tiedotelia asiasta selvityksen jälkeen. (Yhteyden ottoa ei vielä ole tullut?)

Rukan isot kehityssuunnitelmat tulevat lisäämään sora-aineksen tarvetta jo lähitulevaisuudessa. Kuusamossa on tarvetta hyvälle sora-aineelle.

Meidän mielestä on "ryöstämistä maanomistajalta" kun kaavalla määrätään näin rajusti rajoittaen, mahdollista maan käyttöä. Käytännössä se merkitsee, että puolet tilamme maista menee matkailukäyttöön lahjoituksena, ilman vastinetta. Taloudellisesta menetyksestä, tulee saada kohtuullinen korvaus, mikäli kaavamerkintöihin ei tule muutosta tilamme kohdalle

## Metsänhoitoyhdistys Kuusamo ry

Metsänhoitoyhdistys Kuusamo ry on yksityismetsänomistajien paikallinen elinkeino- ja edunvalvontajärjestö. Metsänhoitoyhdistyksen tarkoituksena on omalla toimialueellaan edistää metsänomistajien harjoittaman metsätalouden yleistä kannattavuutta sekä metsänomistajien metsätaloudelleen asettamien muiden tavoitteiden, kuten hyvän metsänhoidon ja metsän monipuolisen käytön toteutumista.

Katsomme, että maakuntakaavan 2. vaihekaavan ehdotus on metsien talouskäyttöä rajoittavien syiden perusteella yksityisten maanomistajien kannalta kohtuuton, rajoittaen yksityisten metsänomistajien valtaa oman omaisuutensa käyttöön ilman, että heidän mielipidettään on tiedusteltu tai huomioitu kaavaa laadittaessa. Lisäksi kaavan rajoitukset metsien käytölle vaarantavat valtiovallan asettamat tavoitteet metsien uusiutuvan raaka-aineen käytön lisäämiselle. Vaikka kaavaehdotus ei suorastaan sisällä konkreettisia rajoituksia metsien käytölle, riski alempiasteisen kaavoituksen rajoituksille on ilmeinen. Kunnan osayleiskaavoissa vaaditaan maakuntakaavaan vedoten metsienkäytön rajoituksia.

Harjualueita ei käsitellä tässä 2. vaihemaakuntakaavassa. Noivioharjun aluetta koskevat merkinnät (MY-hs ja arvokas pohjavesialue) ovat vuonna 2005 vahvistetussa maakuntakaavassa. Seudullisesti merkittävät maa-ainesten ottoalueet ja kalliokiviainesten ottoalueet käsitellään 3. vaihemaakuntakaavassa, jonka luonnos on parhaillaan laadittavana. Lisäksi 3. vaihemaakuntakaavassa tarkistetaan voimassa olevan maakuntakaavan maakunnallisesti arvokkaat harjualueet sekä niiden rajaukset.

Maakuntakaavassa ei ole osoitettu tilalle matkailuvarauksia.

Maa-aineslupaharkinnassa noudatetaan maa-aineslain määräyksiä, myös korvausmenettelyn osalta. Asiaa on muistuttajalle selvitetty puhelimitse ja sähköpostitse mm. 25.8. ja 30.9.2016

Matkailuun ja virkistykseen liittyvistä merkinnöistä matkailun vetovoima-alueet (mv-1 – mv-8) ja luonnon monikäyttöalueet ovat kehittämisperiaatemerkintöjä, joilla on esitetty maakunnan merkittävimmät matkailu-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintojen vyöhykkeet. Kehittämisvyöhykkeiden muodostamisen perusteena ovat niillä sijaitsevat olemassa olevat matkailu-, suojelu- ja muut kohteet, joiden hyödyntämistä luontomatkailussa ja muussa alueen kehittämisessä merkinnöillä pyritään edistämään.

Vyöhykkeiden matkailu- ja virkistyskäytön kehittäminen ei sulje pois muita toimintoja. Kaavaselostuksessa on todettu,

Pyydämme erityisesti Koillismaan alueen osalta huomioimaan, että Kuusamosta 150 km säteellä toimii neljä keskisuurta yksityistä teollisen mittakaavan sahalaitosta, joiden vuotuinen sahapuun käyttötarve on reilu miljoona kuutiometriä mänty- ja kuusisahapuuta. Lisäksi Kemijärvi-konsortion Kemijärvellä suunnittelema mittava sellu- ja biotuotetehdas tulee toteutuessaan tarvitsemaan noin kaksi miljoona kuutiometriä havukuitupuuta vuodessa. Kaavoituksella on varmistettava hyvät edellytykset metsätalouden harjoittamiselle ja puuntuotannolle alueella sekä mahdollistettava yksityisten sahojen ja metsäteollisuuden kasvava puuhuolto.

Viitaten edelliseen lausuntoomme 27.4.2015, lausumme edelleen seuraavasti:

Kaavan rajauksia tulee tarkistaa ja määräyksiä muuttaa erityisesti seuraavilla periaatteilla:

mv-1 -alue tulee rajata koskemaan vain matkailu- ja virkistyskäytön kannalta kaikkein keskeisimpiä alueita. Rajauksen tulee koskea vain Rukan matkailukeskuksen välitöntä lähiympäristöä, johon päiväretket kohdistuvat. Pääsääntöisesti virkistyskäyttöön tulisi varata vain seurakuntien, kuntien ja valtion omistamia maita, ei yksityismaita. Kaavaluonnoksen Mv-1 alueella on jo olemassa suuri kansallispuisto, joka täyttää virkistys- ja matkailualueille asetettuja tavoitteita. Nähtävillä olevaan kaavaluonnokseen on Kuusamossa otettu mv-1 rajaukseen mukaan reilusti yli 100 000 ha alueita. Tällä olisi toteutuessaan merkittävä metsätalouden harjoittamista ja paikallisten sahojen puuhuoltoa heikentävä vaikutus.

mv-7 -alue Etelä-Kuusamossa ja Taivalkoskella tulee rajata tarkemmin koskemaan vain Hossan ja Kylmäluoman retkeilyalueita. Kaavaluonnokseen mukaan on rajattu Kuusamon puolelta jo lähes 20 000 hehtaaria normaalia maa- ja metsätalousmaata. Rajauksen kohteena olevat alueet ovat pääosin Kuusamon yhteismetsän puuntuotantoaluetta. Mikäli rajaukseen halutaan sisällyttää myös muita alueita kuin jo olemassa olevat Hossan ja Kylmäluoman retkeilyalueet tulee näiden muiden lisäalueiden olla valtion omistamia suojelualueita ja rajauksen tulee noudattaa suojelualueiden kiinteistön rajoja.

Luonnon monikäyttöalue -merkinnällä varatut alueet tulee rajata pelkästään jo olemassa oleville suojelualueille jättää välialueiden yksityismaat rajauksen ulkopuolelle. Luonnon monikäyttöalue "Etelä-Kuusamon metsät" tulee rajata pelkästään valtion omistamille suojelualueille, rajauksessa tulee noudattaa kiinteistön rajoja. Rajauksessa mukana olevat vanhojen metsien suojeluohjelman alueet ovat tällä hetkellä satunnaisessa ja täysin tehottomassa käytössä. Näille jo olemassa oleville erityisalueille on mahdollista ohjata ja keskittää nykyistä enemmän matkailu- ja virkistyskäyttöä. Kyseiset olemassa olevat vanhojen metsien suojeluohjelman alueet ovat entisiä Kuusamon yhteismetsän omistamia alueita. Emme katso olevan tarkoituksen mukaista rakentaa näitä ympäröiville alueille kaavoituksella lisää uusia rajoitteita. Luonnon monikäyttöalueiden rajaukset tulisi poistaa maakuntakaavasta kokonaan, mikäli alueiden käytön suunnittelulla on tarkoitus rajoittaa maa- ja metsätalouden harjoittamista sekä sitä tukevaa maa-ainesten käyttöä ja jalostamista.

että merkinnöillä ja niihin liittyvillä määräyksillä ei ole ohjausvaikutusta vyöhykkeillä harjoitettavaan maa- ja metsätalouteen (maakuntakaavan valkoiset alueet), vaan niillä toimitaan normaalisti metsälain säädösten mukaisesti. Maakuntakaavan merkinnöillä mv-1, mv-7 sekä luonnon monikäyttöalueen merkinnällä Etelä-Kuusamon alueella ei siten ole merkittäviä vaikutuksia metsätalouteen.

### Muistuttajat G

Ylivieskan Tuomiperän kylä on osoitettu maakuntakaavan toisessa vaiheessa Maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuk-

Alakangas ja Ranni ovat maakunnallisesti arvokkaiden ra-

<p>si kulttuuriympäristöksi.</p> <p>Tämä on mielestämme erittäin positiivista ja kannatettavaa, koska kyseisellä alueella sijaitsee muunmuassa isojaon aikaiset kantatilat, jotka edustavat pohjanmaalaista rakennuskulttuuria 1800 -luvulta ja 1900 -luvun alusta ja jotka sijaitsevat nauhamaisesti n. 300 metrin etäisyyksillä toisistaan Tuomiperän peltomaiseman keskellä.</p> <p>Näistä pihapiireistä avautuu pelto/maalaismaisema joka suuntaan.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Alakankaan tila, joka on rakennushistoriallinen suojelukohde</li> <li>2. Keskitalo, joka on yksi Tuomiperän alueen vanhimpia asuintiloja</li> <li>3. Ylikorven tila, joka on ollut pinta-alaltaan yksi Ylivieskan suurimpia. Tilan maat sijaitsevat Viitajärven ja erämaajärvi Mertosen välissä.</li> <li>4. Ranni, joka sijaitsee Tuomiperän korkeimmalla kohdalla. Perimätiedon mukaan kylän ensimmäiset asukkaat ovat asettuneet tilalle asumaan.</li> </ol> <p>Me Ylivieskan Tuomiperän asukkaat arvostamme paikallista rakennushistoriaamme sekä perinteisen rakennustavan huomiointia. Haluamme osaltamme edistää maaseutumaisesta asumista, ja toivomme, että kyseinen maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö -maakuntakaavamerkintä päättyisi toisen vaiheen maakuntakaavaan.</p>	<p>kennettujen kulttuuriympäristöjen luettelossa (kaavaselostuksen liite 4) yksittäisinä pihapiireinä. Keskitalo on paikallisesti arvokas pihapiiri Tuomiperän maakunnallisesti arvokkaalla alueella. Ylikorven tilan (977-401-20-9, Tuomiperäntie 265) rakennettu ympäristö on tarkistettu maastossa 26.10.2016. Maastotarkistuksen perusteella Ylikorven pihapiiri kotipeltoineen on paikallisesti arvokas osa maakunnallisesti arvokkaaksi esitettyä Tuomiperän aluetta.</p>
<p><b>Museovirasto</b></p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on asettanut ehdotusvaiheen kuulemista varten nähtäville 22.8.2016 päivätyn Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen. Kaavan teemat ovat kulttuuriympäristö, maaseudun asutus-rakenne, virkistys ja matkailu, seudulliset materiaalikeskukset ja jätteenkäsittelyalueet sekä seudulliset ampumaradat ja puolustusvoimien alueet.</p> <p>Museovirasto on aiemmin antanut kaavaehdotuksesta erityisistunnossa 18.5.2016 käsitellyn lausuntonsa.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava täyttää yleisesti ottaen sille kulttuuriympäristön osalta asetetut tavoitteet. Vaihemaakuntakaava huomioi riittävästi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakunnan kulttuuriympäristön ominaisuutensa sekä tukee Pohjois-Pohjanmaan maakuntasuunnitelmaa ja maakuntaohjelmaa 2014 -2017.</p> <p>Museovirasto tekee vain joitakin lähinnä teknisiä muistutuksia.</p> <p>Kaavamääräyksiä on tarkistettu 30.5.2016 pidetyn viranomaisneuvottelun pohjalta. Maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä koskevaan määräykseen on lisätty huomio: ”Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo kaikista maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty kaavaselostuksen liitteessä 4.” Lisäys on hyvä. Vastaava lisäys on selvyden vuoksi aiheellista tehdä myös valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä koskevaan kaavamääräykseen. Näiden tilanne on kaavakartalla samantapainen: Kaikkia alueita ei ole mahdollista erottaa kaavakartalta, osittain myös kartan mittakaavan vuoksi. Merkintöjä on vaike-</p>	

<p>aa tai mahdotonta erottaa erityisesti keskustatoimintojen alueilla.</p> <p>Valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä koskevaa kaavamääräystä olisi hyvä tarkistaa siltä osin kuin siinä viitataan kaavaselostukseen. Määräyksessä todetaan: ”Luettelo alueista ja valtakunnallisesti merkittävistä kohteista on esitetty kaavaselostuksessa.” Kaavaselostuksessa (sivulla 33) on kuitenkin vain viitattu selostuksen liitteeseen 4 sekä osoitteessa <a href="http://www.rky.fi">http://www.rky.fi</a> olevaan luetteloon. Museovirasto esittää, että lause muutetaan muotoon ”Osa kohteista ei näy kaavakartalla; valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja -kohteet (RKY 2009) on lueteltu kuntakohtaisesti selostuksen liitteissä 4 ja 5 ja osoitteessa <a href="http://www.rky.fi">http://www.rky.fi</a>.”</p> <p>Koko kaava-alueita koskeva yleismääräys, jossa viitattaisiin kaavaselostuksen liitteissä 4 ja 5 lueteltujen kulttuuriympäristöjen arvojen huomioimiseen, parantaisi edellytyksiä sille, että tieto kulttuuriympäristöistä välittyisi tarkempaan suunnitteluun maakuntakaavan tavoitteiden mukaisella tavalla.</p> <p>Museoviraston kaavan valmisteluvaiheissa esittämät arkeologista kulttuuriperintöä koskevat muutokset on huomioitu sekä kaavaselostuksessa ja kaavamääräyksissä että arkeologista kulttuuriperintöä koskevassa tekstiosuudessa eikä niihin ole muistutettavaa.</p>	<p>Lisätään suunnittelumääräykseen informatiiviset lauseet: ”Osa kohteista ei näy kaavakartalla. Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja -kohteet (RKY 2009) on lueteltu kuntakohtaisesti selostuksen liitteissä 4 ja 5”. Linkki museoviraston RKY-sivustoon on kaavaselostuksessa.</p> <p>Maakuntakaavoittajan kokemuksen mukaan maakuntakaavassa esiin tuodut arvokkaita kulttuuriympäristöjä koskevat tiedot ovat Pohjois-Pohjanmaalla hyvin välittyneet kunta-kaavoitukseen. Yleismääräykselle ei näin ollen ole tarvetta, eikä sitä lisätä kaavaan.</p>
<p><b>Nivalan kaupunki</b></p> <p>Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi on tehty kokonaisuutena, johon kuuluu sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnit. Maisemaintventointeja on tehty rinnakkain maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointien kanssa. Nivalan kaupunginhallitus on lausunut ympäristöministeriölle 14.3.2015 § 46, että ”valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnissa esitettyä alueen laajentamista ei pidetä tarpeellisena eikä hyväksytä. Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että aiempaa valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi inventoitua aluetta tulee rajata siten, että alue rajautuu Kalajokilaakson peltoviljelyalueisiin. Taajama-alueen kohdalla tulee ottaa huomioon voimassa olevat yleis- ja asemakaavat.</p> <p>Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan maakuntakaava ja Nivalan kaupungin omat kaavat, rakennus- ja ympäristömääräykset riittävät takaamaan kulttuurimaiseman säilymisen.”</p> <p>Alueen suunnittelumääräyksissä tulee ottaa lisäksi huomioon, että kulttuurimaisema-alue säilyy parhaiten avoimena, kun maatalouden toimintaedellytykset alueella turvataan. Lisäksi Nivalassa kulttuurimaisema-alueelle tyypillinen täydennysrakentaminen metsäsaarekkeisiin ja metsän reuna-alueelle tulee mahdollistavaa. Asemakaava-alueen kehittäminen ja tarvittaessa laajentaminen voimassa olevan oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukaisesti tulee tiedostaa ja korostaa maisema-alueen rajauksen olevan joustava, ei kiveen hakattu viiva.</p> <p>Lopullisella kaavakartalla tulisi esittää vain voimassa olevat kulttuurimaisema-alue-rajaukset.</p>	<p>Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa esitetään valtakunnallisesti arvokkaina maisema-alueina vain voimassa olevat, valtioneuvoston periaatepäätöksen (1995) mukaiset maisema-alueet. Päivitysinventoinnin pohjalta valtakunnallisesti arvokkaiksi ehdotetut maisema-alueet, joihin kuuluvat Kalajokilaakson kulttuurimaisema-alueeseen esitetyt laajennukset, esitetään 2. vaihemaakuntakaavassa maakunnallisesti arvokkaina.</p> <p>Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi vahvistetaan valtioneuvoston periaatepäätöksellä. Periaatepäätöksen valmistelusta vastaa ympäristöministeriö. Päivitysinventoinnista saadut lausunnot käsitellään ympäristöministeriössä, joka vastaa kuulemis- ja lausuntokierroksen perusteella mahdollisesti tehtävistä muutoksista. Ehdotus valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen laajentamisesta arvioidaan ympäristöministeriön toimesta, Nivalan kaupungin jättämä lausunto huomioiden.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitossa on valmisteilla julkaisu ”Arki arvokkaalla maisema-alueella – maakuntakaavan tulkinta-</p>

<p><b>Muistutuksen täydennys</b> (kaupunginjohtaja Päivi Karikumpu)</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotusaineisto on nähtävillä 5.9. - 4.10.2016 välisenä aikana. Nivalan kaupunginhallitus on antanut asiasta muistutuksen 26.9.2016 jo aiemmin antamaansa lausuntoon nojautuen. Lisäksi kaupunki on kaupunginjohtajan toimesta 22.6.2016 antanut lausunnon sähköpostitse koskien rakennuttua kulttuuriympäristöä edustavia kohteita. Tämän perusteella onkin entinen työvoimatoimisto, Nivalan vanha urheiluseuran-talo sekä Pappila ja kanttorila poistettu maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden luettelosta.</p> <p>Tässä yhteydessä 4.10.2016 edelleen esitän, että kauppayhtiö (535-404-19-488) poistettaisiin maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden luettelosta kuten myös lastensairaala sekä Hämekosken pukimon kiinteistö, jotta tulevaisuudessa taajaman kehittyminen/kehittäminen olisi mahdollista. Asemakaavassa kyseiset alueet on AL ja K -merkinnöillä merkitty.</p>	<p>opas”, joka on tarkoitettu tueksi maankäytön suunnitteluun ja suunnittelun ohjaukseen arvokkaiksi määritellyillä maisema-alueilla. Kalajokilaakson viljelysmaisemat on yksi oppaassa mukana olevasta kolmesta esimerkkipohjasta. Oppaassa tarkastellaan Nivalan kaupungin muistutuksessaan esittämiä näkökohtia ja esitetään niitä koskevia suosituksia.</p> <p>Ei muutoksia maakuntakaavaan.</p> <p>Päivytysinventoinnissa on tunnistettu 15 maakunnallisesti arvokasta 1920-luvun puurakenteista kaupparakennusta, joten Kauppayhtiö edustaa harvinaista rakennustyyppiä. Kohdetta ei poisteta Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta (selostuksen liite 4).</p> <p>Päivytysinventoinnissa on tunnistettu 18 vuosina 1918–44 rakennettua, maakunnallisesti arvokasta sairaanhoidon ja sosiaalihuollon kohdetta. Nivalan Lastensairaala ei ole rakennettu sairaalaksi, vaan se on kiinteistö, jolla on ollut myös muita käyttötarkoituksia. Nivalan lastensairaallalla on lähinnä paikallishistoriallista merkitystä ja se muutetaan paikallisesti merkittäväksi kohteeksi. Kohde poistetaan Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta.</p> <p>Maakunnallisessa inventoinnissa on tunnistettu kolme maaseututaajaman 1960-luvun modernia rakennustyyliä edustavaa liikerakennusta, joista Hämekosken pukimo on edustavin. Kohdetta ei poisteta Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta.</p>
<p><b>Oulun ensi- ja turvakoti ry</b></p> <p>Esitämme Oulun ensi- ja turvakodin poistamista nyt nähtävillä olevaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamisen 2. vaihemaakuntakaavaan liittyvästä Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 -luetteloinnista.</p> <p>Oulun ensi- ja turvakoti ry:lle on keskeistä toiminta, ei rakennukset tai tilat sinällään. Tilojen tulisi olla sellaiset, että ne mahdollistava toiminnan ylläpitämisen ja sen kehittämisen. Nykyinen rakennus os. Kangastie 9 ei enää sovellu tilojen</p>	<p>Oulun ensi- ja turvakoti ry:n kanssa on keskusteltu 3.11.2016 ja saatu täydentävää tietoa kiinteistön kehittämishankkeesta.</p> <p>Oulun ensi- ja turvakoti ry tekee arvokasta työtä jälleenkennusajalta periytyvässä ensikodissa ja 1984 valmistu-</p>

puitteissa toimintaamme. Huolimatta kiinteistön jatkuvasta huollosta, myös itse rakennus ei tahdo pysyä kunnossa, sillä sisätilat ovat kovassa käytössä. Tilat ovat ahtaat ja puutteelliset.

Haluamme saada erinomaisella paikalla olevat tilamme toimivammiksi, tehokkaammiksi ja taloudellisemmiksi. Yhdistys tarvitseekin asianmukaisemmat ja isommat tilat vuokratontilleen, jotta mm. turvallisuusnäkökulmat huomioiden eri toiminnot saataisiin tehokkaammiksi. Turvakodin levoton ja traumaattinen arki ei ole aina luontevasti yhdistettävissä vauvojen ja vanhempien vuorovaikutusta tukevaan ensikodin arkeen.

Palvelujen kysynnän laajentuessa meillä on myös tarve laajentaa toimintaamme ja tuoda nyt hajallaan ympäri kaupunkia olevia toimintoja yhteen. Kangastien ahtaiden tilojen vuoksi on eri toiminnoille jouduttu hankkimaan vuokratiloja eri puolilta Oulua. Vauvatalo on Intiössä ja Eroneuvotoiminta Myllytullissa. Lisäksi Tuirassa on asunto-osakeyhtiössä naisten avopalvelutoimintaa.

Muu avopalvelutyö (väkivaltatyö, uhrityö ja lapsityö) on kyllä ensi- ja turvakodilla. Tämäkään ei ole aina ollut paras ratkaisu, sillä esimerkiksi väkivaltaisen puolison kanssa työskentely samoissa tiloissa kuin uhri, tekee toiminnasta joskus haasteellisen. Vielä on pystytty tila- ja vuorojärjestelyin turvaamaan toiminnan erillisyyden, mutta asiakasmäärien kasvessa tämä on koko ajan vaikeampaa. Tämän hetken asiakastyömme on kasvussa, eikä tahdo mahtua nykyisiin tiloihimme: Muun muassa Ensikodissa oli vuoden 2015 hoitopäiviä 5133 (2014: 3927), Turvakodissa oli hoitopäiviä vuonna 2015 4094 (3317). Valvottuja ja tuettuja tapaamisia järjestettiin 1318, valvottuja vaihtoja 307, Vauvatalossa toimii arkisin päivittäin viiden lapsiperheen päiväryhmä. Avokriisityössä toteutui tiloissamme omasta väkivallastaan kärsivien henkilöiden 450 yksilötapaamista ja heidän puolisonsa kanssa 29 paritapaamista. Uhrien yksilötapaamisia oli 147. Lisäksi tiloissamme toimii lukuisia vertais- ja tukiryhmiä. Myös vanhuksiin kohdistuvan väkivallan valtakunnallinen JUURI-hanke sekä eronjälkeisestä vainosta kärsivien auttamisen VARJO-hanke toimivat tiloissamme. Henkilöstöä meillä on 51 ja Haukiputaan sekä Myllytullin tukiasumisyksiköissä 30. Lisäksi yhdistyksen toimii 120 erityiskoulutettua vapaaehtoista (mm. Doula, Mieskaverit, laitoksen ja avopalvelun vapaaehtoiset) ja meillä on 173 jäsentä.

Oulun ensi- ja turvakoti ry:n tavoitteena on saada tontilleen uusi, isompi ja nykyaikaisempi rakennus, joka mahdollistaisi paremmin toimintojen erityisyyden, mutta pystyisi silti tarjoamaan palvelut samalta tontilta.

Toivoisimme jo lähitulevaisuudessa tekevämme entistä sujuvampaa yhteistyötä jopa osin yhteisissä tiloissa muiden toimijoiden, erityisesti Mäntykodin, kanssa. Yleishyödyllisillä yhdistyksillämme on yhteiset juuret, sillä molempien perustamisen takana ovat 1940- ja 1950-luvulla vaikuttaneet Vaaran naiset. Olemme Oulun Seudun Mäntykoti ry:n kanssa suunnitelleet yhteisiä eri-ikäisten ja toimintakykyisten kansalaisten räätälöityjä palveluja. Tämä tarkoittaa, että tarvittaessa olemme valmiit korvaamaan nykyinen rakennus osittain tai kokonaan uudisrakentamisella.

Oulun ensi- ja turvakoti ry:n ja varsinkin sen ensikodin puoleisen rakennuksen historia on hieno osoitus sodanjälkeisestä vapaaehtoistyöstä ja yksinäisille äideille lahjoitusmateriaalilla rakennetusta suojapaikasta Silloisesta puutteellisesta rakennusmateriaalista johtuen se ei tietenkään voi enää olla huippukunnossa. Turvakodin puolen rakentamiseen on jo 1980-luvulla saatu varat RAY:ltä, eikä sen rakentamiseen liity enää samanlaista historiallista selviytymistarinaa kuin ensikodille.

neessa turvakodissa, joka on rakennetun kulttuuriympäristön kannalta kokonaisuuden arvokkain osa.

Päivitysinventoinnissa on tunnistettu viisi maakunnallisesti arvokasta, vuoden 1975 jälkeen rakennettua sairaanhoidon ja sosiaalihuollon kohdetta. Näistä ns. Oulun koulun arkkitehtuuria edustava Ensi- ja turvakoti ja Oulun Diakonissalaitoksen kuntotalo ovat arkkitehtonisten ansioidensa takia herättäneet maanlaajuista mielenkiintoa jo valmistuessaan. Maakuntakaavassa ei ole suojelumääräyksiä eikä rakennuksen sisältyminen arvokkaiden rakennettujen ympäristöjen luetteloon estä kiinteistön täydennysrakentamista. Ensi- ja turvakodin tontin lisärakentaminen ja nykyisten rakennusten arvojen huomioon ottaminen ratkaistaan asemakaavalla.

Kohdetta ei poisteta Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta.

#### **Huom. muutos! (ks. sivu 3)**

<p>Olemme voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen yhdistys ja jos rakennuksen tai kiinteistön käytölle asetetaan rajoitteita, niin uhkana on, että ne muodostuvat liian raskaiksi yhdistyksen toiminnalle ja taloudelle. Ja toisaalta yhdistyksellä ei ole mahdollista kehittää toimintaansa pelkästään nykyisen rakennuksen puitteissa. Ensikoti- ja turvakotitoiminnan laadukas hoitaminen ei ole jatkossa mahdollista nykyisen rakennuksen puitteissa.</p> <p>Maakuntakaavan laadintatapa ei ole ollut mielestämme onnistunut. Kaavaan liittyvästä inventoinnista ei ole tiedotettu meille. Kaavassa tai siihen liittyvässä inventoinnissa ei riittävän laajasti ja kattavasti ole selvitetty ko. ajankohdan rakennuskannan arvoja ja arvottamista. Ensi- ja turvakodin osalta tehty inventointi on puutteellinen, esim. kohteen arviointi (Ht/R/H/M/S/I) puuttuu.</p>	<p>2. vaihemaakuntakaavasta ja sen selvityksistä on tiedotettu lain vaatimalla tavalla. Mittavaa päivitysinventointia tehtäessä yksittäisiä omistajia ei ole ollut mahdollista kuulla erikseen. Kohteen arviointi on kyllä tehty, mutta jäänyt teknisen virheen vuoksi pois raportin tulosteesta, mikä korjataan. Arviointi on seuraava MRKY2015: R, S, T. <b>Huom. muutos! (ks. sivu 3)</b></p>
<p><b>Oulun kaupunki</b></p> <p>Kaavaehdotuksen valmisteluvaiheessa 10.5.2016 antamassaan lausunnossa kaupunki esitti huolensa vt 4:n maisema-aluestatuksen mahdollisesti tuomista rajoituksista käynnistymässä oleviin merkittäviin parantamistoimiin. Vastineessaan Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että maisema-aluestatus ei ole este tiesuunnitelman mukaiselle kehittämiselle. Asia on kirjattu myös kaavaselostukseen. Kaupunki on tyytyväinen ratkaisuun.</p> <p>Toiseksi kaupunki esitti Hietasaaren valtakunnallisesti merkittävän matkailukeskuksen merkintää, jolla on osoitettu myös Rukan, Syötteen, Rokuan ja Kalajoen matkailupalveluiden rakennetut osat. Vastineessaan Pohjois-Pohjanmaan liitto totesi, että käytetty merkintä ei osoita alueen luokitusta vaan laajuutta. Maakuntakaavaehdotuksessa Hietasaarissa on säilytetty matkailupalveluja kuvaava kohdemerkintä rm-1= Matkailupalvelujen keskus, jonka yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja käytössä tulee ottaa huomioon maankohoamisrannikon erityispiirteet. Kaupunki tyytyy vastineeseen.</p> <p>Tämä kaupungin muistutus koskee maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Maakuntaliiton laatimat inventoinnit eivät ehtineet valmistua luonnosvaiheeseen, joten teema esitettiin suoraan maakuntakaavaehdotukseen. Oulun kaupungille annettiin mahdollisuus kommentoida kaavaehdotukseen tulevia esityksiä, ja näin Oulun kaupunki on tehnytkin (esittely 2.3.2016, kommentit 16.3.2016, lausunto 11.5.2016, työpalaveri 16.6.2016, kommentit 23.6.2016). Nähtävillä olevaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotukseen ei ole kuitenkaan tehty kaupungin palautteessaan esittämiä muutoksia, joten Oulun kaupunki katsoo tarpeelliseksi jättää muistutuksen maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä koskevasta selvityksestä.</p> <p>Oulun kaupungin alueelle esitetään maakunnallisesti merkittävänä lähes 100 aluetta ja noin 600 kohdetta. Työneuvottelussa 16.6.2016 kaupunki esitti perustellusti 10 alueen ja noin 40 kohteen poistamista maakunnallisesti merkittävien alueiden ja kohteiden luettelosta. Työneuvottelun perusteella maakuntakaavaehdotuksesta on poistettu kolme aluetta ja 13 kohdetta. Luetteloon on lisätty viisi kohdetta, joista osa sijoittuu poistetuille alueille. Työneuvottelun jälkeen lähetetyissä kommentissa kaupunki esitti 16 alueen ja 8 kohteen poistamista maakuntakaavaehdotuksesta. Näiden kommenttien perusteella poistettiin 1 alue.</p> <p>2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksen rakennettua kulttuuriympäristöä koskeva aineisto koostuu selostuksesta ja sen</p>	<p>Muistutukseen liittyvä neuvottelu Oulun kaupungin kaavoituksen edustajien kanssa pidettiin 11.10.2016 Siinä sovittiin, että inventoinnin ja arvottamisen merkitys ja vaikutukset jatkosuunnitteluun kirjataan aineistoon ja inventointikertomusta täydennetään käytettyjen menetelmien osalta.</p>



liitteenä olevasta listauksesta maakunnallisesti arvokkaiksi katsotuista alueista ja kohteista. Kaavaselostuksessa kohdassa 3.2 Kulttuuriympäristö on kerrottu lyhyesti ja yleisesti kulttuuriympäristöstä käsitteenä ja mitä siihen liittyviä asioita vaihemaakuntakaavaan on osoitettu. Kaavamerkinnyt avataan luvuissa 3.2.2. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö sekä 3.2.3. Rakennetut kulttuuriympäristöt keskustatoimintojen alueilla.

11.4.2016 päivätty inventointikertomus avaa päivitysinventointina tehdyn työn lähtökohtia ja tavoitteita sekä työtapa- ja tekijöitä. Lisäksi liitto on käyttänyt työkaluna valtakunnallista viranomaiskäytössä olevaa Kioski-tietokantaa.

Aineistossa herättää huomiota maakunnallisesti arvokkaiksi nousseiden alueiden ja kohteiden määrä ja jäsentymättömyys. Laajan ja moniulotteisen maakunnan kuntien välisiä eroja ja ominaispiirteitä ei avata. Aineistosta ei löydy kuvausta juuri pohjoispohjalaisen maakunnan kulttuuriympäristön erityispiirteistä ja ominaisuuksista, jolloin tehty työ jää vaille taustoitusta ja perusteluja. Inventointikertomuksesta ilmenee, että kohteet on valittu inventoijakohtaisesti maastossa käyden, eikä niinkään etsimällä kohteita maakunnallisia ominaispiirteitä ja teemoja vasten.

Rakennusperinnön arvoja on tarkasteltu kuusijakoisen luokituksen mukaisesti aikaisemman kolmen luokan sijaan. Inventointikertomuksessa todetaan arvottamisen tapahtuneen tunnistamalla ja suhteuttamalla kohteiden kulttuurihistoriallinen ominaisuus maakunnan kulttuuriympäristöjen kokonaisuuteen. Kuitenkaan kertomuksesta ei selviä, mitkä nuo maakunnan kulttuuriympäristön arvot ja ominaispiirteet ovat. Arvoluokille ei ole annettu painoarvoja, joten inventoitu aineisto puuroutuu ja jää vaille kohteiden keskinäistä arvovertailua. Luokitukset puuttuvat selostuksen liitteen listauksesta, ja ne on esitetty vain työväliseenä käytetyssä tietokannassa.

Päivitysinventointiin uutena ajanjaksona on otettu vuodet 1945–1990. Ajanjakso sisältää useita teemoja, jotka nyt eivät erotu aineistosta ja näyttävät jääneen vaille ansaitsemaansa huomiota. Sen sijaan on painotettu yhteisöllisesti tärkeitä koulurakennuksia, mikä antaa yksipuolisen näkemyksen hyvinvointiyhteiskunnan rakentumisen ajanjaksosta. Esimerkiksi em. ajanjakson vahva maakunnallinen ominaispiirre, Oulun koulu -ilmiö, tulee esille vain yksittäisissä kohteissa.

Kaiken kaikkiaan esitetyistä aineistosta välittyy työn keskeneräisyys ja kiire.

Maakuntakaavan selvitysaineistoon sisältyvä Arvokkaat maisemaalueet Pohjois-Pohjanmaalla (Pohjois-Pohjanmaan liiton julkaisu B:86) selvittää kattavasti maisemainventoinnin lähtökohtia ja tuloksia. Maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä käsittelevän aineiston tulisi olla vastaavalla tavalla selkeä ja kattava.

Kyseessä on päivitysinventointi ja suurin osa alueista ja kohteista on mukana voimassa olevassa maakuntakaavassa, jonka kohdevalikoima perustuu 1993 julkaistuun *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet* -inventointiin. Päivitysinventoinnissa miltei kaikki vuoden 1993 kohteet on tarkistettu, valokuvattu ja niiden arvojen säilyminen on arvioitu maastossa. Esitykset uusista maakunnallisesti arvokkaista kohteista perustuvat kuntien eri yhteyksissä teettämiin inventointeihin ja rakennushistoriallisiin selvityksiin sekä asiantuntijapuheenvuoroihin ja kirjallisuustutkimukseen. Kaikki voimassa olevan maakuntakaavan kohteet, joiden maakunnallinen arvo on vähentynyt, ja kaikki uudet kohteet on arvotettu Pohjois-Pohjanmaan kulttuuriympäristötoimikunnassa, johon kuuluu mm. Pohjois-Pohjanmaan museon asiantuntijoita. Yksittäisten kohteiden arviointi on suhteutettu maakunnan kulttuuriympäristöjen kokonaisuuteen nimenomaan paljon aikaa vaati- neessa toimikuntatyössä.

Arvojaottelua ei ole ollut eikä ole tarkoituksenmukaista liittää maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen luetteloon (liite 4). Maakunnallisesti arvokkaiden alueiden ominaispiirteet ja arvot ilmenevät kuntakohtaisten inventointiraporttien kohdekohtaisista kuvausteksteistä ja arvioinneista. Arvot on jaoteltu ja selitetty kaavaselostuksessa.

<p>Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntakaavassa tulee keskittyä maakunnallisten ja seudullisten suunnittelutarpeiden ratkaisuun ja kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin.</p> <p>Kulttuuriympäristön arvojen vaalimisen (MRL 28 §) näkökulmasta maakuntakunnallisesti arvokkaiden kohteiden tulee perustua maakunnallisiin tai seudullisiin perusteisiin inventoituihin kohteisiin. Nyt tehtyä maakuntakaavan selvitysaineistoa ei voida pitää kulttuuriympäristön osalta riittävänä eikä kohteiden arvotuksen perusteita ole riittävästi tarkasteltu maakuntakaavan tehtävän ja sisältövaatimusten täyttymisen näkökulmasta.</p> <p>Oulun kaupunki pitää valtakunnallisten ja maakunnallisten kulttuuriympäristöarvojen esiintuomista erittäin tärkeänä. Pohjois-Pohjanmaan liitto on jo tehnyt laajan kartoituksen maakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä. Valittavasti aineiston arvottaminen on jäänyt kesken, vaikka Oulun kaupunki on useaan otteeseen tuonut asian esille. Kuntatasolla tarkemmassa maankäytön suunnittelussa ja rakennusvalvonnassa tarvitaan yksiselitteisiä maakuntakaavamerkintöjä sekä kohteiden arvojen avaamista tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi.</p> <p>Oulun kaupunki pitää arvokkaita kulttuuriympäristöjä erittäin tärkeinä ja on pitkään kehittänyt nyt jo vakiintuneita menetelmiä niiden arvojen arvioimiseksi ja esiin nostamiseksi. Paikallisesti arvokkaita alueita tarkastellaan mm. Oulun kulttuuriympäristöohjelmassa, Arvokkaita alueita Oulussa -selvityksissä, yleiskaavan yhteydessä laadituissa inventoinneissa sekä asemakaavojen yhteydessä laadittavissa rakennushistoriaselvityksissä. Näissä kaikissa arvottamisen tekee Pohjois-Pohjanmaan museo.</p> <p>Oulun kaupunki esittää edellä mainituin perustein, että Oulun kaupungin kulttuuriperintöä koskevaa osuutta ei esitetäisi 2. vaihemaakuntakaavassa, vaan sisältö tarkasteltaisiin myöhempien vaihemaakuntakaavojen yhteydessä.</p>	<p>Päivitysinventoinnissa on mukana koko maakunnasta 367 vuoden 1945 jälkeen valmistunutta kohdetta, joista viidenes on kouluympäristöjä. Inventoinnissa on tunnistettu maakunnallisesti arvokkaiksi 38 arkkitehtuurin Oulun koulun regionalismia ainakin jossain määrin edustavaa pääosin 1980-luvulla rakennettua kohdetta eri puolilta maakuntaa. Kohteiden joukossa on liikerakennuksia, kaupungintaloja, kirjastoja, palvelutaloja, päiväkoteja, yritystaloja, seurakuntataloja, erityyppisiä asuntoja, matkailurakennuksia ja kouluja sekä museo, luontokeskus, kuntotalo ja terveyskeskus.</p> <p>Päivitysinventointi on tehty 2. vaihemaakuntakaavan aikataulun sallimissa puitteissa. Kaavaprosessin aikaiset Kioski-sovellusta hyödyntävät raportit ovat palvelleet lähinnä osallisten kuulemista. Kootun aineiston pohjalta valmistellaan koko maakuntaa käsittelevää julkaisusarjaa, jossa tuodaan esille maakunnalliset ja seudulliset teemat. Oulun aineisto julkaistaan tämän hetkisen suunnitelman mukaan osassa <i>Oulujokilaakso ja Oulu</i>.</p> <p>Oulun kaupungin tekemän merkittävän inventointi- ja arvottamistyön tuloksia on hyödynnetty myös maakunnallisessa inventoinnissa.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto katsoo, että maakunnallisessa inventoinnissa ja maakuntakaavassa on huomioitu riittävästi maakunnan kulttuuriympäristöjen moninaisuus ja arvotus on tehty asianmukaisesti myös Oulun kaupungin osalta. Ei muutoksia maakuntakaavaan.</p> <p><b>Huom. muutos! (ks. sivu 3)</b></p>
<p><b>Paliskuntain yhdistys</b></p> <p>Pohjois-Pohjanmaalla on vireillä maakuntakaavan uudistaminen. 1. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2013 ja vahvistettu Ympäristöministeriössä 23.11.2015. Siinä ratkaistiin mm. sellaisia poronhoidon kannalta merkittäviä asioita kuten tuulivoimaan ja turvetuotantoon liittyvät kaavamerkinnot ja -määräykset. Nyt lausuttavana olevassa 2. vaihekaavassa teemana ovat kulttuuriympäristö, maaseudun asutusrakenne, virkistys ja matkailu, seudulliset materiaalikeskukset ja jätteenkäsittelyalueet sekä seudulliset ampumaradat.</p>	

Paliskuntain yhdistys on lausunut kaavasta ehdotusvaiheessa jo aiemmin, mutta lausuu nyt sen jälkeen esiin nousseista asioista.

### **Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö**

Elokuussa poronhoitolain (PHL) 53 § mukaisissa neuvotteluissa nousi esille, että mikäli paliskunnilla on vanhoja poronhoidon kulttuurihistoriallisia kohteita, niitä voitaisiin merkitä kaavaan maakunnallisesti arvokkaina kulttuuriympäristökohteina. Aitapaikat ovat osittain aktiivisessa käytössä ja niitä on tarvetta kunnostaa aika-ajoin. Kohteiden kaavamääräys ei tällaista ylläpitoa kuitenkaan ilmeisesti estäisi.

Taivalkosken paliskunnassa seuraavat poroerotusaidat ovat vanhoja, perinteisiä aitapaikkoja (osittain puista vinoaitaa) ja sopisivat hyvin merkittäväksi kaavakartalle. Kaikki mainitut ovat merkittynä poronhoidon paikkatietoaineistossa, joka on Pohjois-Pohjanmaan liiton käytössä.

- Heinäsuo, jopa yli 100 vuotta vanha erotuspaikka.
- Jurmunperä, yhtä vanha ja tärkeä erotuspaikka kuin Heinäsuo.
- Huovinen on vanha erotuspaikka keskeisellä porolaidunalueella.

Hossa-Irnin paliskunnassa, tulevan Hossan kansallispuistoalueella sijaitsee vanha Honkavaaran erotusaita, joka on puusta tehty. Aidalle on aiemmin yritetty saada Metsähallitukselta kunnostusavustusta Suomussalmen kunnan kulttuurisihteerin toimesta, mutta se ei onnistunut. Paliskunnalla ei ole käyttöä aidalle enää, sillä sinne ei mene tietä. Aita sijaitsee retkeilyreitillä varrella, joten siitä voisi saada kansal-lispuiston kiinnostavan käyntikohteen, jos sitä pidettäisiin kunnossa.

Kallioluoman paliskunnassa on kaksi perinteistä aitapaikka-alueita, jotka voisi merkitä kartalle. Ne ovat edelleen käytössä ja löytyvät paikkatietoaineistosta. Aitojen paikat ovat vain hieman aikojen saatossa siirtyneet.

- Tavikangas ja Lantinen nämä kaksi kohdetta voisivat olla yhtä aluekokonaisuutta, sillä aitojen väliä on vain noin 2,5 km ja ovat edelleen hyvin keskeisiä erotuspaikkoja. Tavikankaan aita ollut nykyisessä paikassa 70-luvun alusta ja tämän aidan edeltäjä Laiskan aita, jonka sijainti ollut n. 600m nykyisestä paikasta lounaaseen, ollut käytössä jo 30-luvulla mutta on vieläkin vanhempi. Lantisen vanha aita sijainnut n. 200m nykyisestä länteen. Nykyään 70-vuotiaat poromiehet muis-televat, että aidat olivat jo silloin vanhoja, kun he siellä poikasina alkoivat kulkea.
- Isokangas ollut nykyisessä paikassa 1970-luvun lopulta ja edellisessä paikassa joka on noin 500 m lounaaseen myös varmasti jo 30-luvulla, mutta todellisuudessa paljon vanhempi. Tämä aita rakennettiin nyt tämän vuoden elosyyskuulla kokonaan uusiksi.

### **Ekologinen yhteystarve**

Paliskunnat toivat PHL 53 § neuvottelussa esille ehdotuksen ekologisen yhteystarpeen nuolien lisäämiseksi ainakin Hirvisuo-Juustola (vt. 20) ja Kuusamo-Ruka (vt. 5) -tieosuuksille, missä porokolaririski on tiettyinä aikoina suuri.

### **Paliskuntain yhdistyksen täydennys**

Vanhat poroerotuspaikat *Heinäsuo* (Taivalkoski), *Huovinen* (Taivalkoski), *Jurmunperä* (Taivalkoski), *Isokangas* (Kuusamo), *Isokangas* (Oulu) ja *Konikaisto* (Oulu) lisätään Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon (selostuksen liite 4), koska Metsähallitus ja Kiimingin paliskunta paikkojen maanomistajina eivät vastusta maakunnallista statusta.

Erotuspaikkoja ei merkitä kaavakartalle, vaan selostuksen liitteen 5 kuntakohtaisille kartoille

Honkavaaran erotusaita sijaitsee Kainuun maakunnassa, eikä sitä voida huomioida Pohjois-Pohjanmaan maakunta-kaavassa.

Ekologinen yhteystarve -merkinnät edellyttävät laajempaa tarkastelua suhteessa liikennesuoritteeseen. Maakunnan tieverkon ekologisten yhteystarpeiden päivittämistarve arvioidaan Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmän päivittämisen yhteydessä ja käsitellään tarvittaessa 3. vaihemaakuntakaavassa.

<p><b>Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö</b>  Kiimingin paliskunta ehdottaa seuraavia aitapaikkoja rakennetun kulttuuriympäristön merkinnän koh-teiksi. Kohteet on merkitty paikkatietoaineistoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sarvivaaran poroaitapaikka on vanha, mutta siinä ei ole nykyään kiinteää poroaitaa, vaan käyte-tään siirtoaitaa.</li> <li>- Konikaisto on kiinteä erotusaita</li> </ul> <p>Isokangas on alue, jossa on erotusaidan lisäksi vanha kenttäteurastamo</p>	
<p><b>Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti</b>  Puolustusvoimat on tutustunut nähtävillä olevaan Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotukseen. Puolus-tusvoimat tekee muistutuksen ehdotukseen suojavyöhykkeiden ja melualueiden osalta.</p> <p><b>Suojavyöhykkeet</b>  Kaavaehdotuksen määräys on nyt muodossa:  SUOJAVYÖHYKE</p> <p style="padding-left: 40px;">Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan puolustusvoimien toiminnan vuoksi rajoitettava.</p> <p>Suunnittelumääräys:  Alueen käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon puolustusvoimien määrittelemät rajoitukset suojavyöhykkeelle (A) ja varattava puolustusvoimille mahdollisuus lausunnon antamiseen.</p> <p>Puolustusvoimat esittää, että suunnittelumääräys muutetaan muotoon:  sv-1 SUOJAVYÖHYKE</p> <p style="padding-left: 40px;">Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan puolustusvoimien toiminnan vuoksi rajoitettava.</p> <p>Suunnittelumääräys:  Alueen käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon puolustusvoimien määrittelemät rajoitukset suojavyöhykkeelle (A) sekä suojavyöhyk-keelle (B) ja varattava puolustusvoimille mahdollisuus lausunnon an-tamiseen. Vyöhykekartat ilmenevät kaavaselostuksesta.</p> <p>Pyydämme, että A- ja B- vyöhykkeitä koskevat merkintöjen selitykset lisätään kaavaselostukseen.</p> <p><b>Melualueet</b>  Neuvottelumuistion mukaan:  Ampumaratoja koskevaa suunnittelumääräystä täydennetään melualueiden osalta.</p> <p>Melualue määräys on nyt muodossa:  ep Suunnittelumääräys:</p>	<p>Suojavyöhykettä koskeva suunnittelumääräys muutetaan puolustusvoimien esityksen mukaiseksi, ja kaavaselostukseen tehdään esitetty lisäys.</p>

<p>Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon ampumaratojen melutasosta annetut ohjeavot ja vastaavat melualueet</p> <p>Puolustusvoimat esittää määräyksen muuttamista seuraavaksi: ep Suunnittelumääräys: Alueen ja ympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon ampumaratojen melutasosta annetut ohjeavot ja vastaavat melualueet.</p>	<p>Täsmennetään suunnittelumääräys seuravaan muotoon: ”Ampumamelun leviämisaluetta koskevassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon ampumaratojen melutasosta annetut ohjeavot.” Määräyksen kohdentumista tarkennetaan kaavaselostuksessa</p>
<p><b>Pohjois-Pohjanmaan museo</b> <b>Arvokkaat maisema-alueet ja rakennettu kulttuuriympäristö</b> Maisema-alueetarkastelussa on keskitytty etenkin maaseudun kulttuurimaisemiin. Arvokkaat kaupunkimaisemat liittyvät joko vesistöihin tai vaaramaisemiin, rantoihin ja matkailuun liittyviin maisemiin, jotka ovat jääneet harvaan asutuksi ja laajoja asumattomia seutuja, metsiä, soita sisältävässä maakunnassa vähemmälle. Pohjois-Pohjanmaan jokivarsiin sijoittunut perinteinen maaseutuasutus ja niihin tukeutuvat kehittämisaalueet ovat hyvin nousseetjohtaviksi teemoiksi ns. 10-virran maakunnassa. Teemoissa korostuvat luonnon ja ympäristön ehdoilla huomioitavat tehtävät kestäväälle pohjalle. Vesien laatuun ja sitä kautta asumisviihtyisyyteen sekä perinteisen asutun miiijöön säilymiseen on kiinnitetty jokilaaksokohtaisesti määräyksissä erityistä huomiota. Maisemaraajusten laajenemiseen entisestään korostaa maiseman asemaa.</p> <p>Kaavakartalla täydennysrakentamisen suunnat, toimintojen laajentuminen ja niiden yhteen liittäminen on esitetty havainnollisesti yhteystarpeina. Taajamien ja tiivistymien välisen väljän tilan osoittamien vapaa-ajan mahdollisuuksiin ja antaa mahdollisuuden monipuoliseen elämistä palvelevien verkostojen luomiseen. Myös hiljaiset reuna-alueet on jätetty voimavarojen reserviksi: rakentamattomalla ja ohjelmoimattomalla maisemalla on arvo itsessään.</p> <p>Rakennetun kulttuuriympäristön osalta maakunnallinen inventointityö on varsin kattavaa. Luonnosvaiheen palautteen vuoksi on osassa kohteita tehty uudelleenarviointi, joka on merkitty ehdotuksessa muutoksena sekä karttoihin että luettelo-osaan (liite 4). Maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on koottu kuntakohtaisesti kartalle (liite 5). Kartan selitystekstissä myös näkyy hyvin uudelleen arvioinnin jälkeinen muutos luonnosvaiheeseen. (Em. muutokset olisi syytä jättää lopullisesta kaavasta kuitenkin pois.) Kohdeluetteluun on merkitty hyvin myös kohteiden eriaisteisia arvottamisperusteita (esim. RKY, rakennuslaki ja -asetus, kirkkolaki). Suojelu ja arvottaminen ovat arvioita inventointiajan tilanteesta, joka väistämättä on jatkuvassa muutoksessa. Arvokasta rakennusperintöä on ehtinyt maakuntakaavatyön ajanakin jo tuhoutua mm. tulipaloissa, ne tullaan kuitenkin kunnassa tämän työn myötä muistamaan menetettynä kulttuuriympäristön osana. Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava on perusteellisesti laadittu eikä museolla ole huomautettavaa kaavan ehdotuksesta.</p> <p><b>Arkeologinen kulttuuriperintö</b> Pohjois-Pohjanmaan museon kaavaluonnoksesta (12.5.2015) sekä ehdotuksesta sen valmisteluvaiheessa (13.5.2016) antamissa lausunnoissa esittämät arkeologista kulttuuriperintöä koskevat huomautukset on nähtävillä olevassa kaavaneuvoston ehdotuksessa otettu huomioon, eikä Pohjois-Pohjanmaan museolla ole tämän osalta huomautettavaa.</p>	<p>Kaavaselostuksen liitteiden 4 ja 5 muutosmerkinnät poistetaan.</p> <p>Selostuksen tekninen virhe korjataan ja ylimääräiset kartat poistetaan liitteestä 6b.</p>

<p>Teknisiä erheitä ovat kaavaselostuksessa sivulla 20 viittaus maakunnan arkeologisen kulttuuriperinnön arvojen ja erityispiirteiden kuvaukseen kohdassa 3.2.3, kun oikea kohta on 3.2.4., sekä selostuksen liitteessä 6b muinaisalueiden 1-19 aluekarttojen toistuminen kolmeen kertaan.</p>	
<p><b>Raahen kaupunki</b></p> <p>Raahen kaupunki osoittaa muistutuksena Pohjois-Pohjanmaan liiton maakuntahallitukselle kannanottonsa koskien Honganpalon vesitornien osoittamista kaavaehdotuksen liitteen 4 kohdeluettelossa (Pohjois-Pohjanmaan arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt -alueet ja kohteet) ja esittää kohdemerkinnän poistamista luettelosta. Myös Raahen Vesi Oy on esittänyt muistutuksessaan perustellun vaatimuksen kohdemerkinnän poistamisesta.</p> <p>Raahen kaupunki katsoo, että kyseessä on yhdyskuntateknistä huoltoa palveleva eristämätön teräsrakenteinen vesitorni, joka on tulossa käyttöikänsä päähän. Tornia vaivaavat mm. ruoste- ja jäätymisongelmat. Ratkaisuksi ongelmiin esitetty ulkopuolisen eristävän kuorirakenteen toteuttaminen on osoittautunut huonoksi ratkaisuksi sekä kohteen ulkonäköä väistämättä muuttavana että kustannuksiltaan kalliina toimenpiteenä. Raahen Vesi Oy on siten käynnistämässä hankkeen uuden vesitornin rakentamiseksi.</p> <p>Vanhat vesitornit ovat jäämässä käyttämättömiksi, eikä niiden ylläpito käyttämättöminä ole yhteiskuntataloudellisesti järkevää.</p> <p>Mikäli vanhat vesitornit säilytettäisiin, joutuu kaupunki osoittamaan uudelle vesitornille sijainnin toisaalla. Paras sijainti uudelle vesitornille olisi sekä maastoltaan että verkostoiltaan nykyisen vesitornin paikka.</p> <p>Nykyisten rakenteiden välttämätön eristämistarve johtaisi joka tapauksessa ulkonäön muuttumiseen. Teknialoudellisesti järkevintä on vesitornien purkaminen ja uuden rakentaminen samalle paikalle. Vesitornilla ei ole sellaisia rakennukseen liittyviä arvoja, jotka muut asiaan liittyvät näkökohdat sivuuttaen edellyttäisivät rakennuksen säilyttämistä. Rakennustekniset asiakokonaisuudet huomioon ottaen rakennuksen säilyttäminen sellaisenaan ei ole mahdollista ja tarpeelliset korjaustoimet aiheuttaisivat merkittävien autenttisten arvojen häviämisen.</p> <p>Raahen kaupunki ei siten näe perusteita Honganpalon vesitornin säilyttämiselle; rakennusta ei ole tarkoitettu säilytettäväksi arkkitehtoniseksi rakennustaiteen monumentiksi. Kyseessä on yhdyskuntateknistä huoltoa palveleva rakennus, jonka tehtävänä on ensisijassa turvattava terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti kaikissa olosuhteissa. Nykyinen vesitorni on voitava korvata uudella vesitornilla, joka aikanaan muodostaa uudenlaisen maamerkin vanhan vesitornin tavoin. Myös uusi vesitorni voi olla arkkitehtonisesti mielenkiintoinen.</p> <p>Raahen kaupunki esittää kohdemerkinnän poistamista luettelosta.</p>	<p>Raahen Vesi Oy:n hankkeissa on selvitetty vaihtoehtoisia ratkaisuja. Vesitornin siirtämiskustannukset on arvioitu korkeiksi suhteessa uuden vesitornin rakentamiskustannuksiin, sillä vesitornin sijainniksi soveltuvia korkeampia maaston kohtia ei ole nykyisen vesijohtoverkoston varrella ja toisaalta nykyisestä vesijohtoverkostosta etäällä olevan sijainnin myötä uutta verkostoa jouduttaisiin rakentamaan merkittävästi.</p> <p>Raahen vedellä on lisäksi tarve lisätä säiliökapasiteettia ja korottaa vesijohtoverkoston painetasoa. Paineenkorotus- asemasta ja alavesisäiliön rakentamisesta koituvat kustannukset ovat pitkällä aikavälillä tarkasteltuna suuremmat kuin uuden ylävesisäiliön rakentamiskustannukset.</p> <p><i>Honganpalon vesitornit</i> poistetaan Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta (kaavaselostuksen liite 4) Raahen kaupungin ja Raahen Vesi Oy:n muistutuksessaan esittämien näkökohtien ja edellä mainittujen seikkojen perusteella.</p>
<p><b>Raahen Vesi Oy</b></p> <p>Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava on ehdotuksena nähtävillä. Raahen Veden omistama Honganpalon vesitornit on mainittu kaavaehdotuksen liitteen 4 kohdeluettelossa rakennetun kulttuuriympäristön maakunnallisesti merkittävänä kohteena. Kohde tulee poistaa luettelosta.</p>	<p>Raahen Vesi Oy:n hankkeissa on selvitetty vaihtoehtoisia ratkaisuja. Vesitornin siirtämiskustannukset on arvioitu korkeiksi suhteessa uuden vesitornin rakentamiskustannuk-</p>

<p>Honganpalon vesitornit on kolmiosainen 1979 rakennettu teräsrakenteinen vesitornikohde. Kohteen ylläpidossa on ollut hankaluuksia, teräksisiä torneja vaivaavat sekä ruoste- että jäätymisongelmat. Ratkaisuksi ongelmiin esitetty ulkopuolisen eristävän kuorirakenteen toteuttaminen on osoittautunut huonoksi ratkaisuksi sekä kohteen ulkonäköä väistämättä muuttavana että kustannuksiltaan kalliina toimenpiteenä. Raahen Vesi on siten käynnistämässä hankkeen uuden vesitornin rakentamiseksi. Vanhat vesitornit ovat jäämässä käyttämättömiksi, eikä niiden ylläpito käyttämättöminä ole yhteiskuntataloudellisesti järkevää. Mikäli vanhat vesitornit säilytetään, joutuu kaupunki osoittamaan uudelle vesitornille sijainnin toisaalla. Paras sijainti uudelle vesitornille olisi sekä maastoltaan että verkostoiltaan nykyisen vesitornin paikka.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset. Näkemysmme mukaan Honganpalon vesitornien osoittaminen maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteeksi ei perustu riittäviin selvityksiin ja välillisten vaikutusten arviointiin, sillä kohteen kunnostaminen ja ylläpito ei ole mahdollista ilman kajoamista rakenteisiin. Nykyisten rakenteiden välttämätön eristämistarve johtaisi joka tapauksessa ulkonäön muuttumiseen. Teknistaloudellisesti järkevintä on vesitornien purkaminen ja uuden rakentaminen samalle paikalle. Vesitornilla ei ole sellaisia rakennukseen liittyviä arvoja, jotka ehdottomasti muut asiaan liittyvät näkökohdat sivuuttaen edellyttäisivät rakennuksen säilyttämistä. Rakennustekniset asiakokonaisuudet huomioon ottaen rakennuksen säilyttäminen sellaisenaan ei ole mahdollista ja tarpeelliset korjaustoimet aiheuttaisivat merkittävien autenttisten arvojen häviämisen.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 4 momentin mukaisesti kaavaa laadittaessa on pidettävä myös silmällä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Vaikka maakuntakaava ei edellytä maakunnallisesti arvokkaiden alueiden suojelua eikä kaavassa ole suojelumääräystä, 2. vaihemaakuntakaavassa esitetty status vaikuttaa purkamisilmoituksen käsittelyyn ja edellyttää käytännössä museoviranomaisen lausuntoa.</p>	<p>siin, sillä vesitornin sijainniksi soveltuvia korkeampia maaston kohtia ei ole nykyisen vesijohtoverkoston varrella ja toisaalta nykyisestä vesijohtoverkostosta etäällä olevan sijainnin myötä uutta verkostoa jouduttaisiin rakentamaan merkittävästi.</p> <p>Raahen vedellä on lisäksi tarve lisätä säiliökapasiteettia ja korottaa vesijohtoverkoston painetasoa. Paineenkorotus- asemasta ja alavesisäiliön rakentamisesta koituvat kustannukset ovat pitkällä aikavälillä tarkasteltuna suuremmat kuin uuden ylävesisäiliön rakentamiskustannukset.</p> <p><i>Honganpalon vesitornit</i> poistetaan Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luettelosta (kaavaselostuksen liite 4) Raahen kaupungin ja Raahen Vesi Oy:n muistutuksessaan esittämien näkökohtien ja edellä mainittujen seikkojen perusteella.</p>
<p><b>Muistuttaja H</b></p> <p>2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa moottorikelkkauran suuntaus Haapavedeltä lounaaseen ei vastaa nykyistä tilannetta Haapaveden Rytkynkylän kohdalla. Maanomistajien irtisanottua sopimuksiansa, kelkat ajavat nykyisin talvisin Rytkynkylän kohdalla maantien nro 800 pohjoisen puoleisessa sivuojaassa.</p> <p>Maanomistajien ja kelkkailijoiden välisissä keskusteluissa maanomistajat ovat toivoneet uutta uravaihtoehtoa, joka kiertäisi kylän ja kulkisi Iso Rytkynjärven etelä- ja itäpuolelta.</p>	<p>Moottorikelkkauramerkintä siirretään Rytkynkylän ja Haapajärven taajaman väliltä Iso Rytkynjärven eteläpuolelle ja edelleen kohti toista kelkkauraa Ryyppymäen suunnalla.</p>

<p><b>Muistuttaja I</b>  Olipa hienoa huomata, että vanhoja maaseutu/kulttuurimaisemia arvostetaan ja otetaan mukaan maakuntakaavaehdotukseen.</p> <p>Kommenttini koskee Ylivieskan Kantokylän ja Tuomiperän ottamista mukaan ko. kaavaan. Syntyperäisenä Ylivieskalaisena tunnen nuo kylät tosi hyvin ja olen jo pitkään miettinyt miten tuo kylien vanha miljöö huomioitaisiin ja nostettaisiin esille edellisten sukupolvien työ ja aikaansaannokset nykyisille ja tuleville sukupolville. Näiden kylien maaseutumaisesta kulttuurimaisemaa ei ole häiritsevästi rikottu. Vanhaa rakennuskantaa on sopivasti vielä jäljellä ja uudisrakentaminen ei ole sitä tarvellyt, vaan osaltaan täydentänyt. Toivottavasti ko. kaava etenee näiltäkin osin päätöksiin asti ja saamme hivenen menneisyyttä säilytettyä. Hyvää jatkoa asialle.</p>	<p>-</p>
<p><b>Muistuttajat J</b>  Esitämme, että Temmeksen vanha terveystalo (nykyinen nuorisotalo) otettaisiin suojeltaviin kohteisiin. Terveystalon historia palveluineen on osa temmesläisten identiteettiä. Lisäksi talo on osa Suomen historiaa, koska se on rakennettu Ruotsilta saaduista lahjoitusvaroin.</p>	<p>Temmeksen entinen terveystalo on edustava ja poikkeava arkkitehtuuriltaan viidestä muusta maakunnallisen inventoinnin jälleenrakennusajan terveystalosta. Koska Tyrnävän kunta ei omistajana vastusta kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen tehtyä muutosta, Temmeksen entinen terveystalo lisätään maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon (kaavaselostuksen liite 4).</p>
<p><b>Sossoniemen kylän maanomistajat, Kuusamo</b>  <b>Muinaismuistokohteet</b>  Kaavassa on merkitty maillemme muinaismuistokohteita. Kohteista ei ole meitä maanomistajia informoitu mitenkään vaan ne merkitty kysymättä maillemme. Meille ei ole tullut mitään ohjeita miten nämä kohteet vaikuttavat esim. metsähakkuihin, tien tekoon, rakentamiseen ja yleensäkin maankäyttöön. Mielestämme toiminta loukkaa perustuslain takaamaa yksityistä omistusoikeutta. Kohteiden historiallinen arviointi perustuu yhden henkilön johtopäätöksiin ja oletuksiin. Paikallinen perimätieto on kuitenkin paljon luotettavampi ja sen mukaan kohteet eivät ole historiallisia. Tätä perimätietoa tutkija ei ole käyttänyt historiallista arviointia tehdessään.</p> <p>Vaadimme kohteiden tarkempaa tutkimista ja selvittämistä. Jos tutkinnan tuloksena kohteet eivät ole historiallisia niin ne tulee poistaa ao. muinaismuistorekisteristä.</p> <p>Tämä muistutus koskee kohteita:  1000017015 Särkilampi, maakuoppia  1000015684 Pitkälähti, asumuspainanteita/kodanpohjia, kivilatomus  1000017001 Pitkälähti, pohjoisranta, maakuoppia/pyyntikuoppia  1000017019 Honkaniemi, asuinpaikka  1000018407 Hirsiniemi, tervahautoja  305010092 Muosalmi itä, veneenvetokaivanto</p>	<p>Muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1063) suojelemia. Muinaismuistolain mukaan tulevat suojelun piiriin silloin kun ne todetaan, erillistä päätöstä kohteen suojelemiseksi ei siis tarvita. Muinaisjäännösten suojelusta vastaa lain mukaan Museovirasto. Muinaisjäännösrekisterissä on koko Suomessa tällä hetkellä yli 30 000 kiinteää muinaisjäännöstä, eikä kaikista kohteista ole mahdollista tiedottaa maanomistajia. Kohteiden vaikutuksesta maankäyttöön voi tiedustella joko Museovirastosta tai maakuntamuseosta. Myös Museoviraston verkkosivuilla on asiaa valaisevaa tietoa.</p> <p>Muinaisjäännöskohteet (2812 kpl) on merkitty maakuntakaavaan Museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin 9.3.2016 tilanteen mukaisesti. Merkintä maakuntakaavassa on informatiivinen, eikä tuo lisärajoitteita maanomistajille. Rekisterissä olevien kohteiden tiedot perustuvat kohteilla tehtyihin maastonselvityksiin (inventoinnit, tarkas-</p>



	<p>tukset, kaivaukset). Selvityksiä tehdään koko ajan, jolloin paitsi löydetään uusia kohteita, myös tarkennetaan ennestään tunnettujen kohteiden tietoja. Muuttuneet ja tarkentuneet tiedot päivitetään muinaisjäännösrekisteriin, joten rekisterissä on ajantasaisin tieto kohteista.</p> <p>Arkeologiset inventoinnit tehdään yleisesti joko yhden tai kahdesta kolmeen henkilön toimesta. Inventointia, kuten yleensäkin koko arkeologista toimintaa varten on vuodesta 2013 lähtien ollut olemassa Museoviraston laatima Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeisto, jolla turvataan niin kenttätöiden tekijöiden kuin tekemiensä selvitysten ja raporttien asianmukaisuus. Lisäksi museoviranomaiset arvioivat tehdyt kenttätöyt, niiden laadun ja riittävyyden. Muojärven kaava-alueen inventointi on tehty vuonna 2009, mutta valmistuessaan se on ollut asianmukainen ja sen voi katsoa olevan myöhemmin määriteltyjen laatuohjeiden mukainen.</p> <p>Muistutus koskee Kuusamon Sossonniemen alueella olevia kohteita. Ne on tarkastettu Pohjois-Pohjanmaan museon toimesta Muojärven kaavahankkeeseen liittyen. Museolta saatujen tietojen mukaan aiemmissa inventoinneissa esitettyjen kohdetietojen on todettu pääosin olevan asianmukaisia. Joitakin tarkennuksia on tullut lähinnä kohteiden sijaintiin ja osin niiden luonteeseen. Tarkennukset ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että niillä ei ole vaikutusta maakuntakaavan kaavakartan mittakaavassa oleviin merkintöihin. Tarkentuneet tiedot tullaan huomioimaan Muojärven yleiskaavaa laadittaessa.</p>
<p><b>Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry</b>  Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavan teemoja ovat maaseudun asutusrakenne, kulttuuriympäristöt, virkistys- ja matkailualueet, seudulliset materiaalikeskus- ja jätteenkäsittelyalueet, seudulliset ampumaradat ja puolustusvoimien alueet.</p> <p>Luonnonsuojelupiiri on antanut pyydetyn lausunnon kaavaehdotuksesta toukokuussa 2016. Jo luonnoksesta antamassamme lausunnossa huomautimme, että linnuston kerääntymisalueita koskeva suunnittelumääräys on poistettu ja vaadimme sen palauttamista. Voimassa olevan maakuntakaavan kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannal-</p>	<p>Palautetaan Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavaan voimassa olevan maakuntakaavan linnuston kerääntymisalueita koskeva suunnittelumääräys jolla otetaan huomioon</p>

ta valtakunnallisesti tärkeän alueen suunnittelumääräys edellyttää, että alueiden erityispiirteet, kuten avoimet pelto-alueet säilyvät. Erityisesti Limingan lakeuden ja Muhoksen peltoaukeiden tärkeät linnuston kerääntymisalueet tulee turvata.

Korjausta ei ole tehty. Päinvastoin ehdotuksen kaavaselostuksessa todetaan, että "suunnittelumääräyksiä on tarkistettu, mm. linnuston kerääntymisalueita koskeva määräys on poistettu maisema-arvojen turvaamisen kannalta tarpeettomana". Kaavaselostuksessa oleviin valtakunnallisesti arvokkaaksi ehdotettujen Limingan lakeuden kulttuurimaisema-alueen ja Oulujokilaakson kulttuurimaisema-alueen kohdekuvauksiin maininnat alueiden kuulumisesta kansainvälisesti arvokkaaseen linnuston kerääntymisalueeseen (IBA) on nyt kuitenkin lisätty.

Esimerkiksi: Limingan lakeuden kulttuurimaisema. Limingan lakeus on poikkeuksellisen laaja, omaleimainen ja yhtenäisenä säilynyt elinkeinomaisemakokonaisuus, jonka maisema- arvot perustuvat ennen kaikkea avoimiin, yhtenäisiin ja elinvoimaisiin peltonäkymiin sekä Liminganlahden luonnonympäristöön ja rantaniittyihin. Valtaosa maisema-alueesta kuuluu kansainvälisesti arvokkaaseen linnuston kerääntymisalueeseen (IBA).

Maininta kaavaselostuksessa ei ole riittävä turvaamaan Oulun seudun kerääntymisalueen linnustollisen arvon säilymistä. Kaavaselostus ei ole oikeusvaikutteinen. Se on kaavan selitysosa. Maankäyttö- ja rakennuslain 29 §:n mukaan maakuntakaava esitetään kartalla. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnät ja -määräykset. Kaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan maakuntakaava- aluetta suunniteltaessa tai rakennettaessa (30 §). Kaavakartassa voidaan antaa myös suojelumääräyksiä, jos jotakin aluetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava.

IBA (Important Bird and Biodiversity Areas) tarkoittaa linnuston suojelussa kansainvälisesti erityisen merkityksellistä aluetta. Kyseinen Oulun seudun kerääntymisalue (liite 1) on tärkeä muutoaikainen levähdyspaikka kansainvälisen päämuuttoreitin varrella. Kerääntymisalueilla lintuja kerääntyy yhtäaikaaisesti samalle alueelle poikkeuksellisen suuria määriä, jolloin lajin kannalta riski on yleensä paljon suurempi kuin pesimäalueilla. Mahdolliset häiriötekijät kerääntymisalueilla voivat koskettaa eri lajien kannoista hyvinkin suurta osaa. Kerääntymisalueiden kriteerit ovat numeerisia. Yleiskriteerinä käytetään kansainvälisestä kosteikkojen suojelusopimuksesta, Ramsarista, tuttua 1 prosentin sääntöä: alueella täytyy kerääntyä säännöllisesti vähintään 1 % jonkin selkeästä määriteltävän populaation linnuista. Maailman tärkeille lintualueille (A4) raja-arvot ovat korkeammat kuin Euroopan tärkeille lintualueille (B1), sillä raja-arvoa sovelletaan laajempiin, maailmanlaajuisesti merkittäviin populaatioihin. Oulun seudun kerääntymisalueella täyttyvät molemmat kerääntymiskriteerit A4 ja B1.

IBA:n tarkoitus on säilyttää verkostoon valitut kohteet linnuston kannalta arvokkaina alueina. Osa niistä on ihmisen luomia elinympäristöjä, jolla tavoitteena alueen käytön jatkuminen nykyistä vastaavana. Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa Liminganlahti on merkitty suojelualueeksi, mutta raja-alue kattaa vain vesialueen. Lintuvesiensuojeluohjelma eikä muukaan suojelu turvaa Oulun seudun kerääntymisalueeseen kuuluvien peltoalueiden säilymistä nykyisessä käytössä. Ainoastaan voimassa oleva maakuntakaavan suunnittelumääräys velvoittaa ottamaan senkin maankä-

kansainvälisesti merkittävä Oulun seudun IBA-alue. Linnuston kerääntyminen muuttoaikoina tietyille alueille tukee maiseman säilymistä avoimena ja merkittävässä määrin nykyisessä käytössä, mikä tukee maisema-alueiden ominaispiirteiden ja arvojen säilymistä. Arvokkaat maisema-alueet eivät kuitenkaan ole suojelualueita, eikä maakuntakaavassa anneta suojelumääräyksiä.

<p>tön huomioon.</p> <p>Uuden rakentaminen korostuu maankäytön ohjauksessa myös arvokkailla maisema-alueilla, kuten suunnittelumääräyksessäkin todetaan: "Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä turvattava maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.</p> <p>Samaa ilmentää kaavamerkintä 'maaseudun kehittämisen kohdealue'. Sellaisia ovat myös Limingan lakeus ja Muhoksen pellot. Merkinnällä osoitetaan ylikunnallisia maaseutualueita, joilla kehitetään erityisesti maatalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoihin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhteistyöllä yhtenäisiä suunnitteluperiaatteita. Kaavamerkinnän suunnittelumääräyksissä korostetaan mahdollisuuksia maankäytön tehostamiseen erinäisin rakentein.</p> <p>Oulun seudun kerääntymisalueen linnustonsuojellinen merkitys edellyttää velvoittavaa kaavamerkintää. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue -kaavamerkinnän suunnittelumääräykseen on palautettava maininta: Erityisesti Limingan lakeuden ja Muhoksen peltoalueiden tärkeät linnuston kerääntymisalueet tulee turvata. Sen lisäksi aluekohtaisiin täydentäviin mk-3 ja mk-7 -suunnittelumääräyksiin tulee lisäys tehdä.</p> <p>Suunnittelumääräyksen karsimisen vaikutuksia ei ole selvitetty, mutta vahva oletus on, että nimenomaan linnuston kerääntyminen muuttoaikoina tietyille alueille on sellainen maankäytön muoto, joka tukee maiseman säilymistä avoimena ja merkittävässä määrin nykyisessä käytössä, kuten maisemansuojelun tavoite on.</p> <p>Suurista kevään syksyin alueella viivähtävistä ja ruokailevista lintuparvista koituu maanviljelykselle haittaa, jonka seurauksena paikoin esiintyy säännönmukaistakin lintujen häirintää. Kun kaavamerkintä osoittaa yhteiskunnan tahtoa linnuston suojelun yhteisestä vastuusta, se mahdollistaa paremmin myös haittojen korvaamista ja ratkaisujen etsintää haitallisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseksi ja lieventämiseksi.</p>	
<p><b>Törmäsen seudun maamiesseura ry</b>  <b>Maisemallisesti arvokas alue</b>  Kyläalueemme ei ole niin maisemallisesti arvokas, jotta se voidaan sisällyttää maakuntakaavaan. Maisemansuojelu hankaloittaa perinteisiä maaseudun elinkeinoja mm. maataloutta ja metsätaloutta.</p> <p>Vaadimme arvokkaan maisema-alue-rajauksen poistamista kaavasta kyläalueilta Kantokylä-Törmäsenvaara-Sossonniemi.</p>	<p>Kantokylän Törmäsenvaaran ja Sossonniemen kyläalueet kuuluvat päivitysinventoinnin perusteella maakunnallisesti arvokkaaksi määriteltyyn maisema-alueeseen Itä-Kuusamon järvimaisemat. Kantokylä – Törmäsenvaara on jo aikaisemmassa, vuonna 1997 laaditussa maisemainventoinnissa määritelty maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi.</p>

	<p>Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet eivät ole suoje- lualueita. Arvokkaita maisema-alueita osoittavat kaavamer- kinnät ilmaisevat alueiden erityisominaisuutta, ne eivät ole aluevaraus- tai suojelumerkintöjä. Arvokkaat maisema- alueet eivät estä kylien tai maiseman kehitystä ja maaseu- tuelinkeinojen, kuten maatalouden, metsätalouden tai kalastuksen, harjoittamista. Arvokkaiden maisema-alueiden osoittamisen vaikutuksia käsitellään kaavaselostuksessa luvussa 4. Ei muutoksia maakuntakaavaan.</p>
--	--